

MAGYAR

KATEKIZMUS

AMIT MINDENKINEK TUDNI KELL
AZ ELSZAKÍTOTT MAGYAR TERÜLETEKRŐL



A TRIANONI BÉKESZERZŐDÉS MAGYARÁZATA
6 TÉRKÉPPEL ÉS 20 KÉPPEL

*MIT VESZTETTÜNK?
MIHEZ VAN JOGUNK?
MI A BÉKEREVÍZIÓ ÚTJA?*

KIADJA AZ ORSZÁGOS KÖZMŰVELŐDÉSI TANÁCS MEG-
BÍZÁSÁBÓL A KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
350 ÉVES JUBILÁRIS ESZTENDEJÉBEN BUDAPESTEN 1927

A TRIANONI BÉKE

a világtörténelem legkegyetlenebb békéje, a teljes tájékozatlanságnak és a kapzsi telhetetlenségnek békéje a tárgya ennek a kis könyvnek. Oldalain a sorakozó betűk felvonultatják az olvasó előtt egy ezeresztendő ország és nép egész tragédiáját, térképek, képek és számok teszik döbbenetessé a magyar sors reménytelenségét. Mert önáltatás lenne azt hirdetni, hogy ez a trianoni Magyarország életképes és hogy a ránkparancsolta határok olyanok, amelyek között élhet nemzet e hazán. Hamis minden párhuzam, amelyet a tatárjárás, a mohácsi vész szülte pusztulás és a trianoni béke teremtette helyzet között vonunk csak azért, hogy vigasztalódjunk: Voltunk mi már rosszabbul is. – Nem soha nem voltunk! Sem IV. Béla, sem II. Lajos országa nem élte azt a szerves életet, amit a szétdarabolás előtt a művelődés magas fokára jutott Magyarország élt, amikor kultúrája, vasúti hálózata, víziútjai nemcsak politikailag, de gazdaságilag is egységessé tették és egyes vidékeit egymásra utalták.

Ennek a könyvecskének nem is a vigasztalás, nem is a megnyugtatótatás a célja. Térképei, számadatai inkább kétségbejítőek, mint megnyugtatók, inkább a hidegrideg valóságra ébresztők, mint vigasztalók.

Ez a könyv a nemzeti öntudathoz és a nemzeti értelemhez szól, nem a nemzeti reménykedéshez. Minden adata, minden sora egy-egy része a nagy magyar tragédiának, a jelen nyomorúságának és a múlt erejének. Ismerni kell minden számadatát, mert azoknál erősebb argumentuma nincs a magyar igazságnak, de ismerni kell azért is, hogy hitté hatalmasodjék mindenkiben az a tény: így élni, így megélni nem lehet!

Ma talán már kétségbeesés nélkül tudunk elmélkedni a könyvecske adatain. Hiszen a trianoni éjszaka sötétjét kezdik megbontani az igazság messziről jött villámai, amelyek időnkint fel-felcikáznak az ébredező lelkiismeret szavára. Ezek a felvillanások még nem adják meg a mi reményeink teljességét, de már sejtetik, hogy megvirrad valaha! Ezt a virradást, a villanások fénye helyett a Nap állandó fényét várjuk és reméljük valamennyien, búsongó, országvesztett, jövőtlenné tett magyarok.

Az Igazság ébredésének esztendejében 1927-ben

Az Országos Közművelődési Tanács

(Az eredeti képek gyenge minőségük miatt kilettek cserélve.)

Mit veszítettünk?

Magyarország területe a trianoni békekötés előtt, Horvát-Szlavonországok nélkül.

282.870 négyzetkilométer volt, 18,264.533 lakossal,
Horvát-Szlavonországokkal együttesen pedig
325.411 négyzetkilométer, 20,886.487 lakossal.



A megcsönkített Magyarország

Az 1920 június 4-én aláírt békeszerződés és az utána következő apróbb határkiigazítások következtében területe

92.607 négyzetkilométerre
zsugorodott össze; e terület lakossága az 1910-i népszámlálás adatait véve alapul
7,599.246 lakos

volt. Elvették tehát Horvát-Szlavonországokon kívül területének
több mint kétharmad részét,
számszerint

190.263 négyzetkilométert.

Elszakították a lakosságnak

58 százalékát,

tehát több mint a felét, számszerint

10,665.287 lakost.

Horvát-Szlavonországokkal együttesen

elszakítottak tőlünk

232.804 négyzetkilométer területet,

13,287.241 lakost,

vagyis a magyar királyság területének 72 százalékát, a lakosságnak 64 százalékát.

Hihetetlenül nagy veszteség érte az országot erdők, bányák, kohászati telepek elvételével, a vasúti vonalak teljesen ésszerűtlen szétszedésével, *természetes folyórendszereinek megbolygatásával*, régi közművelődési intézmények megszüntetésével. Gyönyörű szép, fejlődő, haladó életet öltek meg, az erős ezereves testet feldarabolták.

Lássuk, ki mit szerzett belőle a rút, nagy osztozkodáson Trianonban?

Mit kapott Csehország Magyarország megcsonkításával?

Az 1918-ban alakított Csehszlovák köztársasághoz Magyarországból

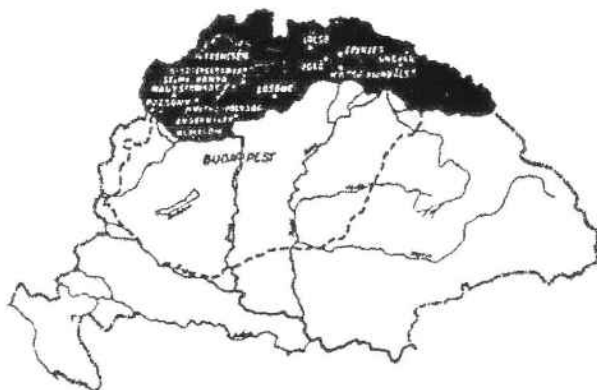
63.004 négyzetkilométer területet és azon

3,567.575 lakost

csatoltak.

Egészen odadobták Pozsony vármegyét (néhány apróbb sziget kivételével), aztán Nyitra, Bars, Trencsén, Zólyom, Sáros vármegyéket. Árva és Szepes vármegyéket azzal a megszorítással kapták a csehek, hogy Árva megyének 14, Szepes megyének pedig 13 községét Lengyelországnak adják, de természetesen ezek a megyék ekképpen szintén egészen elvesztek Magyarországra nézve. Csehországnak adták még Komárom és Esztergom megyék északi felét, Hont vármegyét az Ipoly folyón innen eső 20 község kivételével; Nógrád vármegye nagy részét, Gömör és Kishont vármegyét majdnem egészen, csupán 20 községet hagyva meg délkeleti szögletében, Abauj vármegye felső peremét Kassával, Zemplén vármegye legnagyobb részét, Ungot két község kivételével egészen; Bereg vármegyét 25 község kivételével, amelyek Magyarországon maradtak. Máramaros vármegye egy része a Tiszáig szintén a cseheké lett, míg a másik része a románoknak jutott. Sőt Csehszlovákia a Duna mellett még Győr vármegyéből is kapott két falut; a Tiszánál pedig Szabolcsból adtak oda három magyar községet.

Ezen a területen egész sor nevezetes város került cseh uralom alá, köztük több nagyobb magyarlakta város. Cseh uralom alá jutott Pozsony, Nagyszombat, Érsekújvár, Komárom (csupán a Duna jobb partján az újabb korban Komáromba olvasztott Újszóny maradt magyar birtok Komárom néven), Nyitra, Léva, Selmecbánya, Trencsén, Zsolna, Besztercebánya, Zólyom, Losonc, Rimaszombat, Rozsnyó, Kassa, Igló, Lőcse, Késmárk, Eperjes, Bártfa, Ungvár, Munkács, Beregszász, Huszt, Rózsáhegy.



Mit vett el Csehország?

Világhírű és más nevezetesebb fürdőink közül cseh birtokba kerültek a tátrai fürdők, a Csorba-tó, Pöstyén, Trencsénteplic, Rajateplic, Vihnye, Szliács, Fenyőháza, Korytnica, Feketehegy, Iglófürdő, Bártfa fürdő, Stósz, Ránk, Szobránc, Szolyva és még egész sor a kiváló gyógyforrásokkal.

Gazdasági területen

Csehországgal szemben Magyarország legsúlyosabb vesztesége az erdő, noha a szántóföld vesztesége is tekintélyes s ezt növeli az a tény, hogy, hogy a szántóföld túlnyomó része a tisztán magyarlakta területre esik

Cseh birtokká lett

3,883.295 kat. hold szántóföld

4,100.863 hold erdő

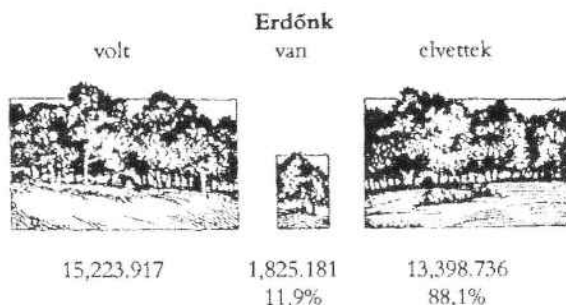
mégpedig főleg az épületfát termelő fenyvesek;

Magyarország erdeinek több mint negyedrésze:

27 százaléka

cseh uralom alá került; a fenyvesek 40 százaléka.

Amíg az egységes Magyarország ki is vihették fát külföldre, Csonka-Magyarország most *fábehozatalra* szorul.



Állatállományunkból

1,360.055 szarvasmarha,

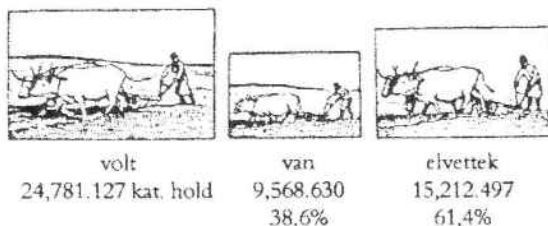
762.898 sertés,

1,172.615 juh és

279.458 ló

jutott a cseh-szlovák területre, viszonylag kevesebb, mint például a román uralomnak s aránylag kevesebb, mint Csonka-Magyarországnak maradt, mert a Felvidéken kisebb mértékű volt az állattenyésztés.

Szántóföldünk



A nagyipar terén

szintén igen tetemes vesztesége van Magyarországnak Csehországgal szemben. Ezt a veszteséget a súlyosbítja, hogy a Felvidék az ország középpontjában működő gyárak számára is sok nyersanyagot szállított, aminek elmaradása és beszerzésének nehéz volta súlyosan érinti Csonka-Magyarország ipari vállalatait. Cseh megszállás alá került

817 gyáripari telep 98.000 munkással.

A cseh-szlovák területen élelmezési ipari termékeink 135 millió aranykoronát tettek ki. Nagyarányú volt ezen a területen cukorgyártásunk, 7890 munkással (Nagysurány, Diószeg, Nagyszombat, Nagymagyar, Trencsén), malomipar, szesz- és cukorkagyártás, dohánygyártás, még inkább a vas és fémipar.

Pozsony városával több mint 100, Kassával több mint 40 gyárat veszített Magyarországnak.

A vas és fémipar terén a cseh uralom alá került terület 135 millió korona értékűt termelt. A hitelintézetek közül, amelyeknek száma 5630 volt az országban, 723 maradt a cseh-szlovák területen.

A bányák

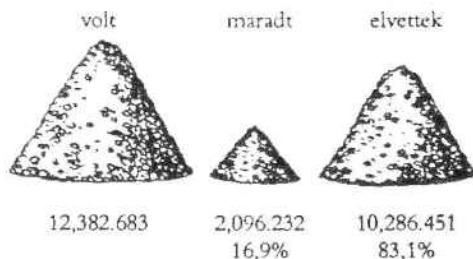
közül elvesztek: az *arany- és ezüstbányák* közül Körmöcbánya, Aranyida, Hodrusbánya, Selmec- és Béalabánya, Széklakna,

a *rézbányák* közül: Úrvölgy, Dobsina, a szepesi Ötösbánya, Szomolnok;

vasércbányák körül *Libetbánya, Tiszolc* és vele az összes gömöri bányák, mint Hisnyóvíz, Batlér, Rozsnyó, Lice stb., a szepesi Korompa, Gölnicbánya, Prakfalva, továbbá Kassahámor, Mecenzél, Jászó.

Elveszett egyetlen jelentősebb *petróleumtelepünk* is a nyitramegyei Egbellel.

Az évi vasérc-termelés (métermázsákban)



Vasútaink

közül 3824 kilométer került cseh birtokba, még pedig olyan fontos nemzetközi vonalak is, mint a Bécszet és Berlint összekötő budapest–marcheggi és zsolnai vonalak, csekély 65 kilométer kivételével.

Közművelődés

tekintetében valóságos kulturális csapás az elszakított területen levő magyar felsőbb és középiskolák megsemmisülése. A két vagy több századon át ápolt és fejlesztett középiskolákat bezárták, vagy cseh tanároknak adták át. Az állami jellegűeket természetesen elsősorban kobozták el. Ki kellett vonulniok a magyar piaristáknak összes gimnáziumaikból, így veszett el egyszerre a magyar kultúrára nézve Nyitra, Trencsén, Privigyé, Selmechánya, Rózsahegy, Léva.

A pozsonyi egyetemet cseh nyelvűvé tették. A magyar királyság küzdelmes éveiben sem szünetelő kultúrhaladás nagy emlékei: Pozsony, Nyitra, Bajmóc, Selmechánya, a szepesi városok: Eperjes, Bártfa, Kassa, Ungvár, Munkács templomai, várai, emlékszerű magánházai és nagyértékű gyűjteményei megbecsülhetetlen kárai Magyarországnak. Jeles szobrokat nemcsak eltávolítottak, hanem fel is robbantották, mint Fadrusz pozsonyi Mária Terézia szobrát, a kassai honvédemlékművet. Még Petőfi pozsonyi szobrát is eltávolították.

Az egyházi szervezeteket

szintén felbontotta és összezavarta a trianoni béke. A római katolikus egyház ősi intézményét, az esztergomi érseki főegyházmegyét négyötödrésznyre csonkították meg; a nyitrai, besztercebányai és szepesi egyházmegyék egészen cseh uralom alá kerültek, a rozsnyóiból töredék maradt, a kassainak is több mint fele került megszállt területre. Ugyanígy jártak a görög kath. egyházmegyék. Kettészakították, illetőleg megcsonkították a protestáns egyházkerületeket is és nemcsak az egyházi kormányzatokat zavarták meg ekképen, hanem nagy kárt tettek az egyházi javak és a közművelődési alapítványok önkényes lefoglalásával is.

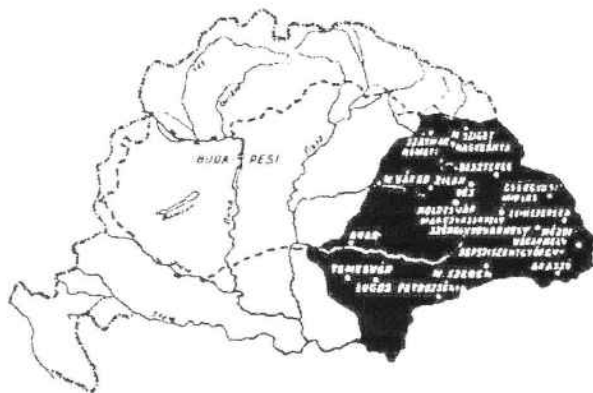
Mit adtak Magyarországból Romániának?

Romániával szemben, Magyarország rovására, még nagyobb bőkezűséget tanúsítottak a békeapostolok. Majdnem kétszerakkora magyar területet kapott mint Csehország, összesen

102.181 négyzetkilométert, 5,236.305 lakossal.

Az elszakított területen az 1910-i népszámlálás szerint 2,800.000 millió román élt; de a románok lakta területeken nagy összefüggő magyar szigetek találhatóak; azonkívül pedig szintiszta magyar részeket is szakítottak el. Romániához csatolták egész Erdélyt, Máramaros déli részét, Ugocsát Szatmár vármegye háromötöd részét székvárosával együtt, Szilágy vármegyét egészen, Bihar vármegyének négyötöd részét, Arad vármegyét pár község kivételével egészen, éppúgy Krassó-Szörény vármegyét, Temes vármegyének és Torontáinak az a része, amelyet nem a szerbeknek ítélték oda, szintén a románoké lett.

Az összes erdélyi városokkal, mint Kolozsvár, Marosvásárhely, Brassó, Nagyszében, Beszterce, Gyulafehérvár, Dés, Torda, Magyarországtól olyan nagy vidéki városokat szakítottak le amelyekben vagy kicsiny, vagy éppen elenyésző számú román lakosságot találhattak. Ugyancsak ilyenek: Temesvár, Arad, Nagyvárad, Szatmár, Nagykároly, Máramarossziget, Lugos, Resicabánya, Nagylak; ránk nézve emlékezetes a legnagyobb magyar költők egyikének, Arany Jánosnak szülőhelye, Nagyszalonta is tiszta magyar lakosságával.



Mit szakított el Románia?

Az elcsatolt gazdasági földterületből

Románia

5,939.157 hold szántóföldet,

6,189.222 hold erdőt

kapott, tehát erdcink javarésze itt is odaveszett.

Szülőterületből is jelentékeny több jutott Romániának, mint Csehországnak, nevezetesen

80.772 hold.

Elvesztek Magyarországra nézve az aradhegyaljai, érmelléki, szatmári, erdélyi borvidékek. Elvesztek a jeles erdélyi fürdőkön és gyógyforrásokon kívül Bikszád, a Nagyvárad melletti Szent László és Félix hévfürdők, Menyháza, Marillavölgy, Buziás, a világhírű Herkulesfürdő.

Az állatállományból

a szarvasmarháknak majdnem harmadrészét kapta, nevezetesen az 1911-i összeírás szerint

2,065.715 darab szarvasmarhát,

1,486.672 darab sertést,

az egész magyarországi állatállomány ötödrészét,

ebben az arányban lovat is, 505.779-et; legnagyobb mennyiségben azonban juhot, még pedig 3,431.977 darabot, mert Erdélyben nagyobb arányú juhtenyésztés folyt.

Ipari téren

Romániával szemben

927 ipartelepét vesztettünk mintegy 93.000 munkással

Ezek az ipartelepek

614,895.000 aranykorona értékű árut termeltek.

Legértékesebb gyárvárosaink voltak: *Arad, Temesvár*, azután *Nagyvárad*, Erdélyben *Kolozsvár, Torda* fejlődőben. Legnagyobb értéket termelt az élelmezési ipar, 207 millió koronát, utána jön a vas- és fémipar 111 millióval, a faipar 90 millióval; kisebb terjedelmű volt a fonó- és szövőipar 25, a vegyi ipar 41 millióval. Ez utóbbinak a háború után adhatott volna nagy lendületet a háború alatt még kevésbé kihasznált földgáz. A trianoni békeparancs elvette az erdélyi gázmezőket is: a legértékesebb feketeszénbányákat, Petrozsény és Anina környékét; valamint a hunyadvármegyei nagyszabású vasbányákat és az általuk táplált kohókat, mindenkifölött pedig

az arany- és sóbányákat.

Az utóbbiakat nemcsak Erdélyben, hanem Máramaros vármegyében is elvették, ahonnan (az aknaszlatinai és sugatagi bányákból) Magyarország fölös mennyiségben láthatta el magát sóval, míg ma egyetlen kiló sónk sincs.

Minden darabkát behozatal útján szerzünk. Az aranytermelés *Alsófehér* és *Hunyad* vármegye ma is jelentős bányáival veszett el.

A magyarországi 5630 hitelintézet közül Románia területén maradt 1651, tehát az intézetek kétheted része.

Vasútaink

majdnem *negyedrészben* kerültek Románia tulajdonába; összesen

5263 km vasútvonal

veszett itt el. Ezek közül három fővonal: a *nagyvárad–kolozsvár–predeáli*; az *arad–tövisi*, valamint nagy részben a *szeged–temesvár–orsovai* vonal. Igen érzékeny kár az is, hogy egyes mellékvonalakat oktalanul elvágtak. Ekképpen egymásra utalt magyar városok közt a közlekedés és áruszállítás, valamint a Magyarországgal való viszonylat is gazdasági képtelenségig fokozott nehézségekbe ütközik.

Közművelődés terén

elveszett az elrománosított *kolozsvári egyetem* és a *temesvári*, szervezés alatt állott *műegyetem*. A kolozsvárit, elvesztett intézetei és gyűjteményei nélkül Szegeden keltette életre a magyar kormány. Románia pedig Kolozsvárra román tanárokat, köztük sok főiskolai oktatásra képesítetlen egyént küldött. Az állami jellegű középiskolák magyar oktatását eltörölték, csak felekezeti magyar iskolákat túrnek meg, de azokat is egyre korlátozottabb számban. A magyar elemi iskolák működését is rendkívül korlátozták, számos szülőt, akire ráfoghatták, hogy nem magyar származású (például idegen hangzású a neve), arra kényszerítettek, hogy gyermekeit román iskolába járassa.



Műemlékeink

elvesztésében első helyen állnak a régi és művészi becsű erdélyi templomok. Elvesztettük a nagy értékű *kolozsvári*, *nagyszébeni*, *nagyvárad*i, *arad*i, *temesvári* múzeumokat. A magyar múltra vonatkozó szobrokat eltávolították. A *segesvári*

Petőfi-szobrot ugyan még idejében sikerült megmenteni, ma Kiskunfélegyházán van; de az *aradi* nagyszerű szabadságszobor ott maradt, Nagyváradon Szent László király szobrát eltávolították, de nem pusztították el. Mátyás király kolozsvári szobrát, a magyar Fadrusz művét megcsonkították, román feliratot tettek rá és teljesen gondoatlanul áll ez a remekmű.

Egyházi

tekintetben szétvágták a *szatmári*, *nagyvárad*i, *csanádi* egyházmegyéket; az erdélyi óm. kath. autonóm státust vagyoniilag és hatáskörében szintén megcsonkították; a magyar gör. kath. püspök majdnem minden plébániáját elvesztette. A tiszántúli két protestáns egyház kerületei szintén nagy mértékben csonkultak meg, illetőleg szakították szét; a magyarországi unitáriusokat, akiknek számára Budapesten van püspöki helytartóság, elszakították főpásztoruktól.

Mit kapott Magyarországból Szerbia?

A szerb-horvát-szlovén királyság területéhez

21.031 négyzetkilométer területet

csatoltak Magyarországból Horvát-Szlavonországok nélkül, melyeket egészen bekebeleztek az új szerb államba. Horvát-Szlavonország területe 42..541 négyzetkilométer volt 2,621.954 lakóval, tehát

a magyar királyságból összesen 63.572 négyzetkilométer terület került a délszláv államhoz

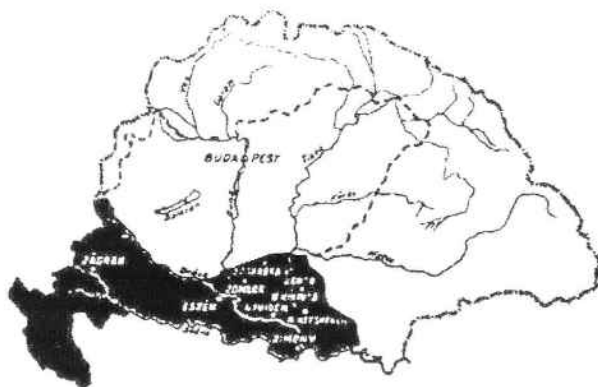
(körülbelül ugyanannyi, mint Csehszlovákiához), de a délszlávokhoz csatolt terület sűrűbb lakosságú, úgyhogy a csehekhez csapott 3,567.575 lakossal szemben a délszlávok országa 4,140.967 lakost kapott. Ebből a szorosán vett Magyarországtól elvett rész lakossága

1,519.013 lelket tesz ki

az 1910-i népszámlálás adatait véve alapul.

Elszakították és a szerb-horvát-szlovén királysághoz csatolták *Vas* vármegye 111 községét, *Zala* megyéből az egész *Muraközt* és az alsólendvai járás alsó részét 46 községgel, *Baranya* vármegyéből a Duna-Dráva szögét 24 községgel. A Duna balpartján a határvonal egyenesen átszeli *Bács-Bodrog* vármegye felső részét, úgyhogy *Szabadka* határát is átvágja; ez utóbbi területen két új magyar község alakult szabadkai lakosokból; ezek leszámításával *Bács-Bodrog* vármegyéből csak 22 községet és Baja törvényhatósági jogú várost hagyták meg,

A Bácsot átszelő vonal Csongrád vármegyéből is lekanyarította Horgost, sőt Szeged város határát is megcsónkította. Torontálból mindössze 5 község maradt magyar birtokban. Ezen a megyén ezután Szerbia és Románia osztottak; tehát ezt az egészen sík vármegyét is a természetes földrajzi alakulat megcsúfolásával és a magyar meg német lakosság figyelmen kívül hagyásával három természetellenes darabra szabták.



Mit kapott Jugoszlávia?

Magyarország elvesztette Szerbiával szemben Szabadka, Zombor, Zenta, Óbecse, Újvidék, Pancsova, Nagybecskerek, Nagyikinda, Versec városokat, amelyek részben túlnyomóan magyar lakosságúak, részben (Pancsova kivételével) magyar többségűek.

Vasútvonalunk



volt 22.081 km

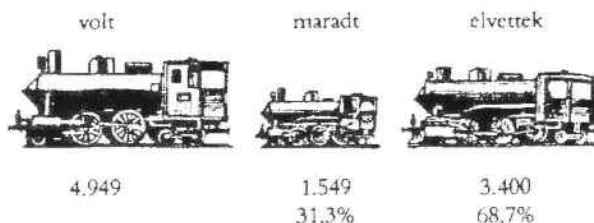


van 8.364 km
37,9%

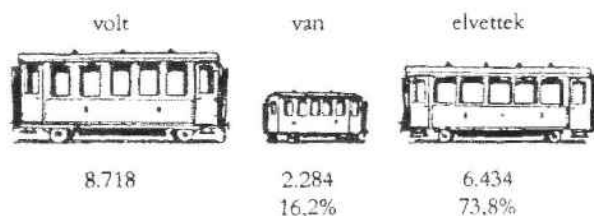


elvettek 13.717 km
62,1%

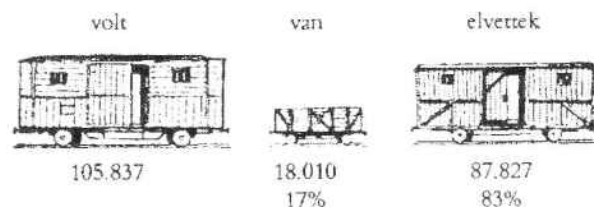
Vasúti mozdonyunk



Személyszállító vasúti kocsink



Vasúti teherkocsink



Mezőgazdaság

szempontjából, míg a Felvidék és Erdély, meg a vele határos részek gazdasági tekintetben főképen erdeikkel és bányáikkal voltak Magyarország gazdasági erejének fontos tényezői, a délszláv államokhoz csatolt területek kitérő földjei nagy mezőgazdasági veszteséget jelentenek Magyarországra nézve. Magyarországból Horvát-Szlavonországgal együtt

4,985.844 hold szántóföldet

vitt el a délszláv királyság.

Az állatállományból

elsősorban a szarvasmarha és a juh veendő számba, azután a sertés és a ló. A délszláv országhoz csatolt terület híres volt állattenyésztéséről. Elvesztettük az 1911. összeírás adatait véve alapul, a horvátországi veszteséggel együtt

1,576.726 szarvasmarhát,

1,525.827 juhot,

646.087 lovat,

1,897.916 sertést.

Ipar és hitelügy

A magyar királyságban működött 4688 gyári ipartelep közül 748 került a délszláv állam területére (Horvátországot is beszámítva.), a Magyarországtól elvett területet véve figyelembe pedig 301. Ezek leginkább élelmezési, fonószövő és mezőgazdasági ipart űző gyárak s átlag 15.000 munkást foglalkoztattak.

A hitelintézetek, tekintve az elszakított részek nagy gazdasági fejlettségét, nagy számát veszítette el Magyarország a délszláv állammal szemben is. A régi magyar királyság hitelintézeteinek 23 százaléka, 1293 intézet, tehát közel negyedrésze jutott idegenek fennhatósága alá.

Közlekedés

A vasúti vonalakkól a magyarországi területről tekintélyes nagyságút,

1834 km hosszú hálózatot

kapott Szerbia (Horvátországgal együtt 4191 km vonalat). Az elfoglalt vonalak tekintetében még súlyosabbá teszi a veszteséget a vonalak okatlan elvágása, ami által Nagykanizsa, Pécs, Szeged elvesztette természetes forgalmi háttérét. Ennek káros hatását azonban éppúgy megérzi az elcsatolt területen élő lakosság is. A Duna-Tisza hajózása nemzetközi felügyelet alatt szabad ugyan, de azért a partok vám- és rendőrfelügyelete erős akadályokat vet a hajóforgalom elé.

Közművelődés és egyházi élet

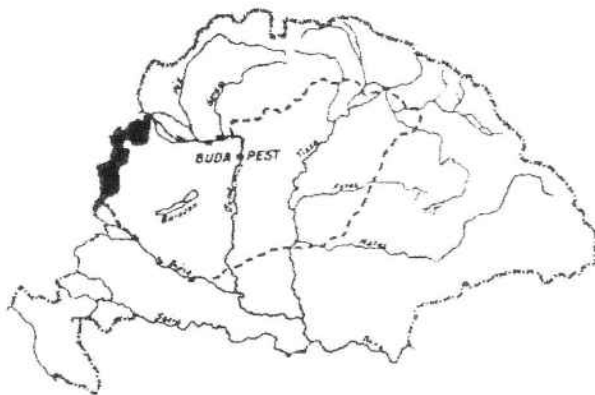
A népnevelés, valamint a felsőbb oktatás ügye éppen olyan megszorításokkal jár a magyar lakosságra nézve, mint a cseh vagy román uralom alatt; noha a magyarlakta községekben szabadelvűbb rendtartás van, mit az említett országoktól elszakított területeken. Az állami iskolákat mind szerbbé tették. Nagy veszteség a magyarságra az is, hogy olyan intézmények működése, mint a to-

rontáli németeknek Szegeden fenntartott internátusaié, a szabad személyforgalom nagyfokú korlátozása, valamint a politikai kényszerrendszabályok miatt is lehetetlenné váltak; az összes magyar és német lakosok ki vannak tépve a magyar kultúrközösségből.

Az egyházak súlyos sérelmeket és veszteségeket szenvedtek. A róm. katolikusok *kalocsa-bácsi* egyházmegyéjének legnagyobb részét elfoglalva tartják; a *csanádi* egyházmegye területe meg éppen három részre van szakítva; a *torontáli* plébániák részben szerb, részben román uralom alá kerültek. Ugyanígy tépték szét az evangélikus és református egyházközösségeket is.

Mit kapott Magyarországból Ausztria?

Erkölcseileg talán a legsúlyosabb megítélés alá esik, ha területileg és gazdaságilag nem is annyira érezhető, az a nyereség, amelyet Magyarország rovására a békediktálók Ausztriának ítéltek oda. Annak az Ausztriának, amellyel együtt harcoltunk és amelynek *minden magyar érdektől távol álló határaiért* a magyar fiúk százezrei ontották véréüket.



Mit adtak Ausztriának

Ausztria *Moson, Sopron és Vas* vármegye nyugati részeinek egészen szeszélyes leszelése által

4026 négyzetkilométer területet
kapott az 1920-i népszámlálás szerint
292.588 lakossal.

Mosonból 28, Sopronból 102, Vasból 194 községet csatoltak hozzá. Az elcsatolás következtében a vasútvonalakat megcsonkították. Emiatt és a politikai rendszabályok miatt is Sopron, Kőszeg, Szombathely városoktól elzárták azokat a most osztrák uralom alá került lakosokat, akiknek természetes piacaik ezek a városok voltak.

Veszteségeinket növelik az olyan nevezetes műemlékek, mint a *kismarton*, *fraknói*, *vasvörösvári*, *németújvári* várkastélyok, a *máriafalvi*, *somfalvi* templomok, a *tarsai* és *savanyúkúti* fürdők elvesztése. Egyházi tekintetben a megcsonkított győri és szombathelyi egyházmegyék plébániái a bécsi érsekség alá kerültek; az evangélikusok hírneves *felsőlövői* középiskolájukat veszítették el.

Mit kapott Lengyelország?

Magyarország megcsonkításakor a Csehországnak odaítélt területből Lengyelország igényt tartott a lengyellakta árva községekre, amelyekben lengyelnyelvű, úgynevezett *gorál* népcsoport lakik, valamint több határos szepesi községre is. Ezt az igényt a békediktáló főtanács kielégítette. Ennek következtében Lengyelország Árva vármegye trsztanai járásából 14, Szepes vármegye szepesőfalvi járásából 13 községet kapott, összesen

589 négyzetkilométer

területtel,

24. 000 főnyi lakossal.

Mint hogy ezt az országot legszélén levő területet amúgyis Csehszlovákiához akarták csatolni, Lengyelországgal szemben nem tekintjük közvetlen veszteségnek. Ezt a veszteséget éppen ezért a cseheknek juttatott területhez és lakosságához számítottuk.

Mit kapott Olaszország?

Az 1918-i összeomlás után *Fiume* magyar kikötővárost az olaszok szállták meg. Fiuméra a magyar kormányzat alatt is folyton vágyakoztak a horvátok. Miután az olaszok később a békekötés alapján Fiumét Olaszországba kebeleztek, a szerb-horvát-szlovén állammal szemben hovatarozása eldőlt. A legújabb egyezmény alapján Olaszország megnyitja Magyarország kereskedelmi forgalma részére. Fiumével elvesztítettük az egyetlen tengeri kikötőnk fölött való magyar fennhatóságot; területileg azonban kicsiny a veszteség; mindössze **21 négyzetkilométer, 49.806 lakossal.** Ellenben odaveszték a nagy összegeket elnyelt

építkezések, a kikötők, tárházak, a kormányzói palota, a tengerészeti iskolák; a Baross-kikötőt pedig az Olaszországgal között egyezmény alapján a délszláv állam kapta meg.

*

Kapott tehát Trianonban mindenki a húsunkból, a vérünkéből, a vagyonunkból, aki csak jelentkezett. Kapott könnyen, indok, vita nélkül, hiszen a bőkezű országdarabolók nagylelkűek voltak az igazság, a történelmi jogok, a földrajzi egység rovására akkor, amikor az ezeréves ország ezeréves népét kellett odaajándékozni egyéb javakkal együtt.

Mennyi magyar jutott idegen uralom alá?

A békét diktálók, hogy az erőszakosságnak némileg az erkölcsi alap látszatát adják, lépten-nyomon a *nemzetiségi elv* figyelembevételét hangoztatták. ez más szóval azt jelentette, hogy minden nemzetiség odakerül, ahová nyelvileg, fajilag és érzelmileg tartozik.

Hogy a Magyarországra kényszerített békeszerződés készítői mennyire nem voltak tekintettel az elvként felállított etnográfiai, néprajzi viszonyokra és hogy hamis adatokkal mennyire félrevezették a tájékozatlan amerikai és angol béketárgyalási küldötteket, azt az elszakított egységes magyarnyelvű területek széles sávja mutatja a térképen.

A népesség nemzetiségi eloszlásáról már a béketárgyaláskor terjesztett elő pontos térképet az Apponyi Albert gróf vezetése alatt levő békeküldöttség, de ott nem ez kellett. Hiszen a békediktálók művében csak hamis jelszó volt a néprajzi elv. A valóságban az alattomban Magyarországot megrohanó a háború folyamán áruló módon a szövetségekhez húzó *cséheket* és a világháború megindulásának első lökést adó *szerbeket* akarták a fegyverfogásért ígért jutalommal kielégíteni. Ezzel a jutalommal egyben főként a németgyűlölettel vezetett és a jövő megtorlástól féltő Franciaország akarta a megjutalmazottakat szövetségeseinek megtartani. Így lett konc és fizetési eszköz a szövetségi hűségért becsületesen vértett és szenvedett, belső ellenségeitől megrágalmazott és bűnbaknak odaállított Magyarország.

A körülbelül negyedfélmillióra menő magyar lakosság elszakítása annál súlyosabb sérelem és veszedelem a magyarságra, mert a fölöttük uralmat nyert államok mindent elkövetnek, hogy fokozatosan megfosszák őket nyelvüktől és nemzeti kultúrájuktól. Az erőszakoskodások, a magyar nyelv elnyomása és a soraik közé ékelt idegen telepések rajai mind a magyarság kipusztítását szolgál-

ják. Földjeiket kisajátítják, vagy elviselhetetlen adóval terhelik birtokaikat, pénzügyi törvényeikkel, a tisztviselők önkényeskedésével pedig meggátolják gazdasági és ipari tevékenységük eredményes folytatását.

Az előbbi fejtegetésekben csak általánosságban említettük meg az elveszett iskolákat; de mert azoknak fenntartása vagy elharácsolása és elidegenítése összefügg az elszakított magyarság létérdekével, az egyes utódállamok szerint a következőkben fogjuk az iskolák ügyét megvilágítani. Nem mulaszthatjuk el annak a jogos panasznak megemlítését sem, hogy nemcsak az iskolákat foglalták el, hanem az iskolák szellemét is megrontják, még pedig hivatalos kényszerrel, amennyiben a még megmaradt magyar nyelvű iskolákban is rákényszerítik a magyar gyermekeket, hogy Magyarországot becsmérlő, meghamisított ismertetések, Magyarországot gyalázó költeményeket tanuljanak. A békeszerződésben biztosított kisebbségi jogok félredobásával tömegesen buktatják meg a középiskolák magyar tanulóit, hogy felsőiskolai kiképzésüket megakadályozzák, tehát alacsonyabb műveltségi fokra nyomják le őket.

Az üldözés elől, különösen volt magyar állami tisztviselők, ugyan nagyobb számban menekültek Csonka-Magyarországba s növelték lakosságának számát s apasztották bizonyos fokban az elszakított területek magyar lakosságának számát: de ez, számbavéve az időközi természetes szaporodást, nem igen változtat az 1910-i népszámlálás adatainak képén. Pedig az utódállamokban mindenféle mesterkedéssel igyekeztek az 1920-i népszámláláskor a magyarság számarányát csökkenteni. Így az idegen hangzású nevéeknek az uralkodó nemzetiségbe való kényszersorozásával, a zsidóságnak, Erdélyben pedig a székelységnek külön nemzetiségként való feltüntetésével s egyéb igazsággal ellenkező, tudományellenes és önkényes módon törekszenek arra, hogy statisztikájuk minél kevesebb magyart mutasson ki. De mindez nem vezet célhoz, mert mégis pontos képünk van arról, hány magyar került idegen uralom alá.

Elszakítottak tőlünk kb. három és fél millió magyar lakost



Hány magyar van Csehországban?

A csehszlovák köztársaságnak Magyarországról lemetezett területén öt övet kell megkülönböztetnünk.

Az *első* a tiszta magyar terület, Pozsonytól Ungvárig, amelyen 852 község közül csak 13 tót többségű község van.

A *második* a nyugati tót terület, de szintén számottevő magyar (valamint német) kisebbséggel.

A *harmadik* az a terület, amely egyes városok, Nyitra, Losonc, Kassa környékén terül el, háromnegyedrészen magyar lakossal.

A *negyedik* a keleti, vegyesnyelvű terület (Szepes, Sáros, Zemplén), amelynek 1119 községében 201.000 magyar és 111.000 német van 331.000 tót mellett *végül a ötödik* terület, amelyen alig egy százalék tót akik, negyedrésze a lakosságnak magyar.

Az egész csehszlovák területen maradt **magyarok száma 1,084.343**, ebből a **magyar nyelvterületen 813,601**.

A csehszlovák fennhatóság alá került területen a közművelődési intézetek közül elvesztettünk 498 kisdudót, 4280 elemi iskolát, amelyek közül 953 állami volt. 119.952 *magyar nyelvű tanulóval*, 110 iparos-, 14 kereskedő-inasiskolát, 114 polgári iskolát 11.431 *magyar nyelvű tanulóval*, 43 középiskolát (gimnázium és reál) 12.702 tanulóval, akik közül 10.112 *magyar anyanyelvű*.

Hány magyart adtak át Romániának?

A Romániához csatolt területekkel

1,704.851 magyart

veszített Magyarország. A magyar lakosságot illetőleg román területen is több övet és szigetet kell megkülönböztetnünk. Elsősorban az új határmenti színmagyar területet, azután a külön nyelvszigetet tevő Székelyföldet. Erdélynek románokkal vegyes magyarlakta területeit és végül a bánági vegyes lakosságú területet.

A *színmagyar területet* Szatmár, Bihar, Arad vármegyékből vágják le. Ezen a területen 480.000 lakosból 409.334 *magyar anyanyelvű*. A többi, tehát alig hegedrész, román, elszórtan él.

A *Székelyföld* román- és szásznyelvű területek közé fogott, de tömör magyar nyelvterület, amelynek csupán a román határ felé van néhány román községe, összesen 37.700 lélekkel, míg a *magyarok száma* ezen a területen 489.543.

Az erdélyi magyarlakta *vegyesnyelvű területen*, amelyhez a szilágysági és szatmármegyei magyar szigeteket számíthatjuk, 577.000 lakos közül 244.000 a magyar.

A *bánáti vegyes nyelvű* területen a többség német, még pedig 60 százalék, a magyarok száma 64.000, a románok a lakosságnak csak negyedét teszik.

Iskoláik a románoknak a magyar uralom alatt nagy számmal voltak, s ez a legkiáltóbb cáfolata az elnyomatás vádjának, amelyet Európaszerte terjesztettek. *Román elemi iskola volt 2100.* Az összes iskolák száma, amelyek román területen maradtak, 4928, ebből állami volt 1306. *A magyar anyanyelvű tanulók száma 180.018.* Hogy a románok hány iskolát zártak be arról nincs statisztika. Magyar anyanyelvűkön azonban, még pedig erős korlátozással, csak a felekezetek által fenntartott iskolákban taníthatnak, minden más iskolából kiirtották a magyar tanítást, így a tiszta magyar aradi líceumot is románná tették. A magyar tanulókat kényszerrel törekszenek elrománosítani.

A polgári iskolák közül 120-at, a középiskolát 60-at vesztett a román birtoklás következtében Magyarország 15.624 magyar polgári és 12.888 magyar középiskolai tanulóval.

Mennyi a magyar Szerbiában?

A szerb uralom alá került Horvátországot nem számítva, ahol az 1910-i népszámlálás szerint 106.000 magyar lakott, a szerb-horvát-szlovén királysághoz csatolt magyar földön

457.595 magyar

maradt: még pedig kis részben Zala és Baranya leszelt területén, részben Torontálban, legnagyobb részben azonban Bács-Bodrog vármegyében, ahol egyébként nagy számú németességgel vegyest lakik a magyarság. A szerbek által elfoglalt terület felső öve azonban magyar többségű terület, amelyen 457.597 elcsatolt magyar közül 242.300 él, míg a szerbek száma ezen az övön csak 41.700 volt 1910-ben.

A délszláv állammal szemben Magyarország elvesztett 549 kisdudóvót, 897 elemi iskolát, 50.346 magyar tanulóval, 49 polgári iskolát 4523 és 11 középiskolát 1900 magyar tanulóval.

Mennyi magyar jutott Ausztriának?

A német nyelv jogán Ausztriához csatolt területen 216.000 német mellett 24.807 az átcsatolt magyarok száma, akik közül 10.000 Vas, 7800 Sopron, 7000 Moson vármegyében lakik. Ausztriával szemben 369 elemi iskolát 3085 magyar anyanyelvű tanulót veszítettünk el, továbbá 5 polgári iskolát és 273 magyar tanuló, 1 középiskolát, a felsőlövőit.

Veszteségünk – számokban

	Magyar birodalom	Csonka Magyarorszá	Elveszett
Terület (km ²)	325.411	92.67	232.804
Népesség	20,886.487	7,5999.246	13,287.241
Termőföld			
Szántóföld(kat.hold.)	24,781.127	9,568.630	15,212.497
Rét	5,333.269	1,145.546	4,187.723
Legelő	6,744.634	1,756.985	4,987.649
Szőlő	600.444	375.032	225.412
Erdő	15,223.917	1,825.181	13,398.736
Állatállomány			
Szarvasmarha	7,319.121	2,149.756	5,169.365
Ló	2,351.481	896.498	1,454.983
Sertés	7,580.446	3,322.407	4,258,039
Juh	8,548.204	2,406.041	6,142.163
Bányatermékek (q)			
Feketeszén	10,972.546	7,992.068	2,980.478
Barnaszén	81,636.167	36,770.119	24,866.048
Vasérc	12,382.683	2,096.232	10,286.451
Rézérc	104.642	–	104.642
Arany és ezüst	3,019.308	–	3,019.308
Só	2,483.471	–	2,483.471
Gyári ipartelepek	4.688	2.075	3.613
Hitelintézetek	5.630	1.860	3.770
Vasutak(km.)	22.081	8.364	13.717
Állami és törvényhatósági közutak (km)	49.420	17.533	31.887

Ki mit kapott Magyarországból?

	Cseh- szlovákia	Románia	Szerb-hor- vát- szlovén királyság	Ausztria
Terület (km ²)	63.004	102.181	63.572	4.026
Népesség	3,567.575	5,236.305	4,140.967	292.588
Magyar lakos	1,084.343	1.704.851	563.597	24,807

(Fiume területe és lakossága itt nem szerepel.)

Termőföld

Szántóföld (kat. hold)	3,883.295	5,939.157	4,985.844	403.703
Rét	1,069.995	2,101.593	938.105	77.306
Legelő	1,251.007	2,291,883	1,393.679	50.774
Szőlő	23.756	80.772	110.647	10.202
Erdő	4,100.863	6,289.222	2,785.914	221.927

Állatállomány

Szarvasmarha	1,360.055	2,065.715	1,576.726	166.526
Ló	279.458	505.779	646.087	22,957
Sertés	762.898	1,486.672	1,897.919	109.940
Juh	1,172.615	3,431.977	1,525.827	11.713

Bányatermékek (q)

Feketeszén	-	2,980.478	-	-
Barnaszén	2,394.117	20,526.360	1,945.571	-
Vasérc	7,221.029	3,044.543	20.879	-
Rézérc	95.408	9.188	46	-
Arany és ezüstérc	495.302	2,524.006	-	-
Só	620.734	1,186.731	-	-

Gyári ipartelepek	817	927	748	86
Hítelintézetek	723	1.651	1.293	94
Vasutak (km)	3.834	5.263	4.191	425
Állami és törvényhatósági közutak (km)	9.480	12.499	8.791	1.029

Mennyi volt Magyarország véráldozata?

Magyarország a világháborúban nemcsak a maga fenyegetett létének, hanem Ausztria határainak védelmében is rengeteg véráldozatot hozott, az orosz harctéren Galíciáért, az olasz harctéren a tengerpartvidék és Tirol megtartásáért annak az Ausztriának, amely szintén kézséggel osztozott a zsákmányon. E mellett Magyarország nagyobb arányban küldte a harctérre fiait, mint az osztrák tartományok, Tirolt kivéve.

A magyar királyságból 3,436.776 embert hívtak be a hivatalos kimutatások szerint, tehát a lakosság arányos kötelezettségéhez mérten harmadfélszázalékkal többet, illetőleg 125.000 emberrel kevesebb vonult be Ausztriában, mint a magyarországi arányszámban kellett volna.

A magyarországi hadbavonultak közül

660.821 pusztult el

a világháborúban, ezek közül a harctereken 380.774 esett el. A többi részint eltűnt, ismeretlen halott, vagy a fogságban, vagy a harctéren szerzett betegségben, járványos kórok következtében pusztult el.

A harcterekről visszakerült és sebeik miatt vagy betegségben elhaltak közül Magyarországon 77.192-öt temettek el. Ezek a hősi halottak. Legtöbbet Budapesten temettek el, mégpedig 17.516-ot. A külföldön eltemetett magyar hősök közül 101.878-nak nyugalóhelye ismeretes. A legtöbb sír Olaszországban ismeretes: 30.433.

A vármegyék közül a legtöbb halottja volt Békés, Zala, Jász-Nagykun-Szolnok, Somogy, Baranya és Torontál vármegyék lakosságának.

De súlyos véráldozat volt a sebesültek áldozata is. Annál súlyosabb, mert számosan, akiket meggyógyulásuk után visszavittek a harctérre, ismételt megsebesültek. A magyarországi hadbavonultak sebesültjeinek száma 1.536.000. Így tehát a magyar hadbavonultak közül a honvédelmi minisztérium nyilvántartása szerint

250.000 volt rokkant

a világháború végén.

Elegendő-e mai katonaságunk?

Mai katonaságunk a csonka ország megvédésére sem elegendő. nemcsak számbeli korlátozottsága, hanem hiányosságra kényszerített felszereltsége miatt.

A trianoni béke sok gonosz és megalázó igazságtalanságai közt a határok megszabása mellett a legkiáltóbb az, hogy a körülöttünk levő ellenséges hatal-

makkal szemben, ha azoknak bármely okból eszükbe jut Magyarországot kényszerítéssel megakadályozni olyan elhatározásokban is, amelyek saját belügyei vagy gazdasági érdekei, nem védelmezhetjük fegyveres erővel magunkat. A trianoni béke ugyanis **35.000 emberben** szabta meg a magyar hadsereg létszámát s ezt is ahhoz a kényszerhez kötötte, hogy annak **zsoldos** hadseregnek kell lennie. Megtiltották a kiegészítő keretek felállítását; a honvédsereget tehát nem az **általános védőkötelezettség alapján** és **nem sorozás útján** egészítik ki, hanem valósággal szegődtetni kell a katonát. Természetes, hogy ilyen módon a megengedett létszámot sem lehet betölteni. Ebben a ránkparancsolt megszorításban az a szándék vezette természetesen a békediktálókat, hogy a magyarság ismert és a háború folyamán ellenségeink által eléggé tapasztalt katonai erényeit elsorvaszthassák azzal, hogy ne engedjék a katonának termelt ifjúságot katonailag kiképezni. Ezzel szemben azonban szomszédainknál megvan az általános hadkötelezettség és fennállnak a hadkiegészítő-keretek; hadseregeik aránylag nagyobb békelétszámot értek el, mint amekkora hadsereget Ausztria-Magyarország tartott.



Csonka-Magyarország hadserege
így viszonylik a szomszéd államok haderejéhez

Egy másik kirívó korlátozás pedig nemcsak a fegyverek minőségének is durva szándékossággal való korlátozása, amivel állami önállóságunk és állami fenségjogunk a valóságos jognak fonákjává válik. Nem engednek több ágyút tartani száznál; de a tarackok kalibere sem lehet nagyobb 10 centiméteresnél; tehát tűzérési támadást sem védhetünk ki az ellenség nagykaliberű ágyúival és tarackjaival szemben. Sőt, hogy a védelem még kérdésesebb legyen, még a gázmasz-

kok beszerzését is megtiltották. Csak 1927-ben sikerült, az olaszok támogatásával annyira enyhíteni a trianoni tilalmat, hogy rendőri célokra csekély számú páncélos autót, továbbá a kis sereg létszámához mért mennyiségű gázvédőmaszkot szerezhessünk be. Azonkívül katonai célra szolgáló légi járműveket, továbbá tankokat sem használhatunk. Természetes, hogy a békerekvízió kérdésének fölvetése kapcsán követelnünk kell ennek a lealázó képtelenségnek a megsemmisítését is, vagy amint azt a leszerelési értekezleten már fölvetették, a szomszéd államok hadseregei létszámának is ugyanolyan arányban való lecsökkentését.

A békeparancs még a hadsereg belső tagozásába is beavatkozott. Eszerint ma a következő szervezete van a magyar honvédségnek; 7 vegyesdandár; 14 gyalogezred 3–3 zászlóaljjal, 7 kerékpáros zászlóalj, összesen 49 zászlóalj 196 géppuskával; a lovasság 4 huszárezred és 7 tüzérosztály és 4 önálló ütegből, összesen 100 löveggel; a dandárok kötelékében 1–1 híradó század, autóosztag, vonatosztag, van azonkívül 3 utász-zászlóalj.

Mennyi jóvátételt kell adnunk?

A rengeteg területi és gazdasági veszteségen felül még jóvátételre is kötelezte Magyarországot a trianoni béke. Még pedig a megszálló hatalmak által elzárkmányolt óriási értékeken kívül bizonyos szolgáltatások szénben és élő állatokban. A pénzbeli jóvátétel összegét nem is állapították meg végleg; ezt a gazdasági helyzetre való hivatkozással, midőn Magyarország különben is kénytelen volt pénzügyi rendbehozatala végett a Népszövetséghez fordulni kölcsön felvételéért, jórészt elodázták, anélkül, hogy veszedelmét elhárítottuk volna.

A békeszerződés törvényszerűség színében parancsoló határozatán kívül történtek azonban törvénytelen jóvátételi harácsolások is, amelyek már a csonka országot sújtották. Ilyen volt a megszálló román csapatok által elrabolt rengeteg élő állat és gazdasági, vasúti anyag, gépek, papír stb., amelyek semmiképpen sem szolgálhattak, de nem is szolgáltak a megszállás költségeinek fedezésére, hanem a megszálló sereg tisztjeinek és részben legénységének birtokába jutottak vagy, mint a vasúti anyag nagy része, csupán harácsolásra szolgáltak és a harácsolók sem hasznosíthatták, hanem pusztulásnak engedték. E vandál pusztítás is rengeteg kárt okozott a megszábdalt országnak.

Azok az állami javak, valamint felszereléseik, amelyek idegen uralom alá kerültek, aranykoronában tizenhat milliárdra rúgtak. Ehhez járulnak azok a károk, amelyek a különböző megszálló csapatok, főképpen a románok fosztogatása okozott. Ez hiteles statisztikai adatok szerint huszonöt milliárd aranyko-

ronát tett: ennyi vagyon semmisült meg a békeévek szorgalmas munkájával és megtakarításával szerzett részint az ország, részint az erkölcsi és gazdasági testületek, valamint a magánosok. Ebből a hatalmas összegből ugyanis a magánosok kára mintegy kilencmilliárdra rúgott. Budapest vállalatai és egyes lakosai a román megszállók jogtalan harácsolása következtében harmadfélmilliárd aranykoronát vesztek. A vasút és a posta által bejelentett károk maguk 7400 millióra rúgtak. Ezekben a károkból azonban nincsenek benn és ki sem számíthatók azok a károk, amelyeket az okozott, hogy a termelőanyagok és eszközök (gépek, szerszámok, nyersanyagok) elrablása miatt sok mezőgazdasági és ipartelep tétlenségre volt kártható; a mezőgazdaság pedig sokáig nem bírta a legfontosabb élelmiszercikkek termesztését sem biztosítani a szükséges mértékben.



Guraszáda: Árpád-kori négykarélyos körtemplom. Hunyad vármegye.

Mihez van jogunk?

A nemzetiségek megtelepedése

Magyarország történelmi joga úgyszólván egybeesik az ország földrajzi föltételeivel. Állami életének kialakulását is nagyrészt földrajzi alakulása tette lehetővé. A honfoglaláskor itt talált aránylag nem nagyszámú népek: bolgárok, morva-szlávok, németek, dunántúli szlovének beolvadtak a magyarságba. Ez a X. és XI. század folyamán már megtörtént.

A nyugatról betelepült *németek* tartották meg leginkább egyes szigetekben nemzetiségüket, ők voltak a legtöbb városnak benépesítői, az iparos, kereskedő polgárság megteremtői. De szabadalmaik élvezetében egészen hozzáidomultak a magyarsághoz, sok helyütt még viseletükben is, kivéve a XII. században betelepített, ínségkergette szászokat, akik Erdélyben mindig állam akartak lenni az államban. A németéségből mindamelllett különösen az értelmiségből igen sokan olvadtak be a magyarságba. A ma is tekintélyes számú német lakosságú falvak a török hódoltság utáni időből eredő, a pusztá vidékeket benépesítő telepítések; ez a német lakosság azonban általában azonosítja magát a nemzet örömeivel és bajaival.

A *tótok* német, sziléziai területről kezdtek települni a XIII. századtól fogva. A Kis-Kárpátok mentén a Vág mellett abban az időben határvédő székelyek laktak; Trencsén, Túróc, Liptó, Árva, Zólyom és Gömör egy rész is lakatlan erdőség volt. E lakatlan helyekre, irtásokra telepedtek le lassanként a tótok; későbbi mese az, amit a csehek zsoldjában álló néhány tót író és a propagandisták hitettek el a teljesen tájékozatlan békeuszabókkal s évtizedeken át folytatott történethamisítással a hiszékeny népekkel is, hogy a tótok azonosak a csehekkel és őslakói a most elfoglalt területnek. A tótok zöme azonban ellenáll minden *csehesítésnek*; annál is inkább, mert kultúrára fogékony, ügyes, szorgalmas nép. Az alföldi tót telepítések újabbkoriak, a török hódoltság utáni időből erednek, amikor a pusztán maradt nagy területeket kellett benépesíteni és termővé tenni; a megtelepedettek közül igen sokan lettek jódú gazdák, s emelkedtek tekintélyes állásokra az értelmiségi pályán.

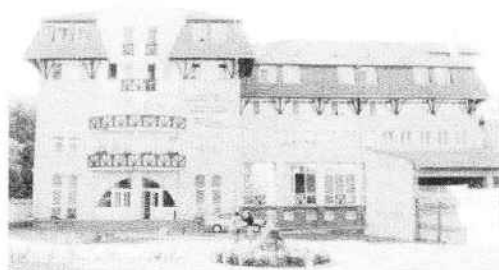
A románok Bolgár- és Görögország szélén fennállott Vlachiából (Oláhország) 1186-ban kezdtek átvándorolni a Duna balpartjára. Főleg hegyi pásztor-kodással foglalkoztak, de a bolgárok és görögök gyakran alkalmaztak oláhokat zsoldosokul s így sokan beleszoktak a katonáskodásba is. Éppen azért, midőn Angelos Izsák görög császár az adó meg nem fizetése miatt elvette nyájakat, fegyveresen fölkeltek ellene; de a rendes görög hadseregtől vereséget szenvedtek. A görögök bosszújától félve vándorolt át a Dunán egy nagyobb csoportjuk, amely a kunokkal szövetséget kötött; más részüik ellenben ott maradt a Balkánon; de ezek közül is sokan a későbbi harcok következtében fajtestvéreik után vándoroltak. Az 1222–24. okiratok tanúsága szerint az Olt mellett találjuk már őket a besenyőkkel együtt; de már III. Béla, midőn 1182-ben Andromillos görög császár ellen harcolt, telepített a Balkánon maradt oláh népből pásztorokat, katonákat. Hogy a románok őslakói lennének Erdélynek, mint a dákok leszármazói, a XVIII. században költött mese. Ellene mondanak ennek a folyók és városok nevei is, amelyeknek római neve nem maradt meg, hanem a románok a beköltözésükkor talált neveket használták eloláhosítva.

Természetes, hogy ilyen kézzel-fogható bizonyítékokat eltagadjanak vagy elhallgatniak külföldi pártfogóik előtt. Szapora nép lévén, a románság századokon át erősen gyarapodott számbelileg, annál is inkább, mert nem lévén Erdélyben külön nemzet, mint a magyar székely és szász, nem vett részt, ha csak nem mint zsoldos, a hadviselésekben. A hódító hadak elől is menedéket talált a hegyek közt. 1733-ban a hivatalos román egyházi összeírás szerint még csak 425.000 román volt Erdélyben; ez a szám nem egészen két évszázad alatt megnégyszereződött.

A szerbek vándorlása a Morava, Ibar, Lim és a Zeta völgyeiből csak akkor indult meg Magyarország felé, midőn IV. László zuillott kormányzása alatt sógora, Dragutin István szerb király Boszniát és a mácsói bányságot kezébe kerítette. De I. Károly 1319-ben már visszafoglalta Mácsót. 1389-ben a *rigómezei* ütközetben elesett Lászlár szerb fejedelem, fia István meghódolt Bajazidnak s török csapatokkal szállt Magyarországon déli részeibe, ahol rabolt és pusztított. Ekkor keletkezett a „vadrác” kifejezés. 1406-ban Lazarevics István meghódolt Zsigmond magyar királynak és Szerbia 1459-ig Magyarország melléktartománya volt. Ez időben költöztek át nagyobb számmal magyar területre a szerbek, nevezetesen a török nyomás elől menekülő rasciabeli rácok. 1439-ben a török elől Brankovics György is Magyarországra menekült. Rác kereskedők egészen a fővárosig vándoroltak, ők alapították Csepel szigetén Ráckevét. 1481-ben, midőn Kinizsi Krusóciq üldözte a törököket, ezektől menekülni akarván, Kinizsivel 50.000 szerb költözött át Magyarországra. 1526 után, mint török zsoldos sok szerb költözött be az előbb színmagyar

Bács-Bodrog vármegyébe, amelynek 1597-ben már 35 rác községe volt. A rácok felhatoltak egészen Komáromig: templomaik s papjaik de úgyszólván hívők nélkül ma is vannak például Vácon, Kecskeméten, Székesfehérvárott. De a szerb lakosság ezeken a helyeken idővel kihalt vagy elköltözött, Budán a Tabán is Rácváros nevet viselte, mert a török kiűzése után nagyrészt szerbek telepedtek ott le; templomuk és iskolájuk ma is itt van. Midőn 1690-ben a kezdetben sikeresen harcoló szerb fölkelőket, valamint az őket támogató császári csapatokat a törökök megverték, a fölkelés lelke Csernovics Arzén ipeki pátriárka, miután I. Lipót császártól bizonyos kiváltságokat kapott 36.000 családdal, mintegy 180–200.000 lélekkel átkelt Belgrádból a Száva balpartjára. Akkor még nem volt szándékuk a szerbeknek az ittmaradás, csak azt akarták biztonságban bevárni, míg a császári csapatok elfoglalják Ó-Szerbiát s ők visszatérhetnek igazi hazájukba. Ezek a szerbek tehát menekültek voltak, akiket a császári kormány különböző kedvezményekkel már akkor felhasznált a magyarok ellen, amint felhasználta őket 1848–49-ben, amiért köszönetül kiharította nekik az 1850-től 1861-ig fennállott Vojvodinát, persze német tisztviselők vezetése alatt.

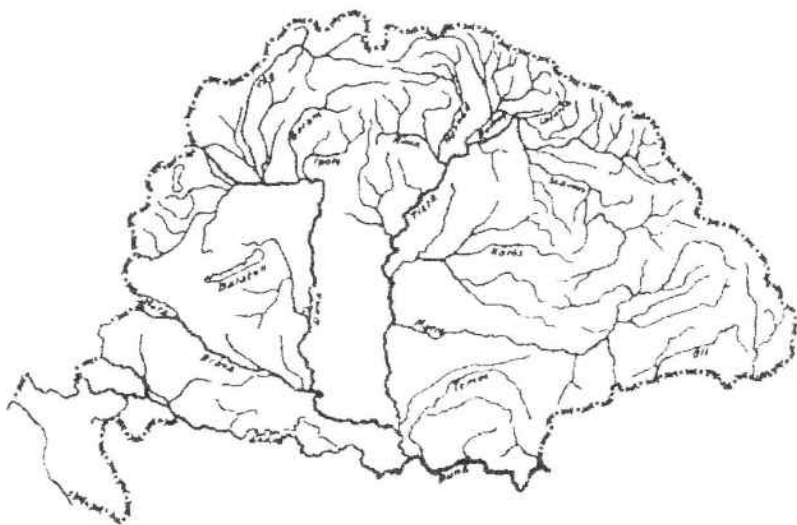
A *rutének* vagy kisoroszkok Galíciából a csehekkel együtt a XIV. században kezdtek átszállingózni. A magyar földesurak szívesen fogadták őket, hogy a lakatlan erdővidéken munkaerőt kapjanak. 1397-ben Korjatovics Tódor podoliai herceg is beköltözött házanépével és Munkácson görögkeleti szerzetesek számára kolostort is épített. A háborúk következtében a Felvidéken is megcsappant a magyar és német lakosság száma, ellenben a kisoroszkok elszaporodtak és lassankint elkerültek Abaúj, Zemplén, Ugocsa, Szatmár és Szabolcs megyékbe is. 1646-ban egyesültek a kath. egyházzal és még szorosabban símultak a magyar nemzethez. A körül nem határolható ruténlakta földnek Csehországhoz csatolása mind a földrajzi, mind az etnográfiai, mind a történelmi elv és igazság legkiáltóbb megsértése.



A Pártiumi Keresztény Egyetem. Nagyvárad

Mi a földrajzi egység?

Európában Pirenei-félsziget, az angol-skót szigetek, Skandinávia és az olasz félsziget mellett a régi Magyarország az, amely a lehető legtökéletesebb földrajzi egység képét tárja elénk. De még tökéletesebb egységes terület, mint az olasz félsziget, amelyet az Alpok és Appenninok két nagy részre tagolnak, valamint Skandinávia magas hegyvidékre és síkvidékre oszló földje, ahol két külön ágú rokon nép vált szét etnográfiai is elhatárolt államra. Ezt az egységet a síkot körülölelő Kárpátok ideális határjelölő koszorúja alkotja, s a Kárpátokból eredő vizek, a szorosokon áttörő két kisebb folyón kívül mind a magyar medencében egyesülnek és a Dunába ömlenek, amely viszont a jól megszabott déli határt képezte ki. Csakis nyugat felé mosódik el egy darabom, nevezetesen a Dunántúlon a természetes határ az Alpok beágzó nyúlványai miatt.



Magyarország vízrajzi térképe

Ezt az egységet akarta megbontani a trianoni béke. Ezeréves ittlétünk alatt többször megkísérelték ezt a hódító hatalmak; de a természet erején végül is kudarcot vallott mesterkedésük. A földrajzi egység természeti ereje ostromolja már kezdettől fogva a trianoni békét is, mert ez irányítja az e medencében lakó bármilyen fajú nép gazdasági létfeltételeit.

Rá vagyunk-e gazdaságilag utalva az elszakított részekre?

Csonka-Magyarország igen is föltétlenül rá van utalva az elszakított részekre, mert szükségleteinek, ipari nyersanyagainak jelentékeny része onnan kerül ki: az épületfa, a különböző ércek, a só. De viszont az elszakított részek lakosságának gazdasági érdekei is, némely határszéli rész kivételével, a nagy magyar medencére vannak utalva. Így a Felvidék Magyarországból kénytelen beszerezni gabonáját. Százezreknek adott munkát a magyar Alföld. Ennek elzárását főképpen a tótok érzeték meg, és ha tovább tart ez az állapot, még jobban nyomorba kell süllyedniök, mert semmiféle erőszakolt vasúti politikával nem lehet tartósan legyőzni a természetes közlekedő vonalakat, amelyeket a folyók völgyei jelölnek ki. Így kell az erdélyi medencének is a Maros völgyén át érdekközösségben egyesülni a magyar medencével, mint ahogy már a honfoglalás korától fogva megvolt a szoros gazdasági érintkezés a két országrész között. Annál sürgetőbb ez most, a nagy gazdasági fejlődés mellett. Magyarország gazdasági létérdeke szorosan összefügg az elszakított részek visszaszerzésével. Tudatlanság biztathat csak valakit azzal, hogy ezt a természeti törvényt ideig-óráig tartó s könnyen kijátszható vagy megsérthető szerződésekkal pótolni lehet.



Aracs: Bencés apátság romja. XII. sz. Torontál vármegye

Mi a béke-revízió útja?

A trianoni békeszerződés igazságos megváltoztatásának szükségessége immár kétségtelenné vált mindazok előtt, akiknek szemét nem homályosította el a háborúból megmaradt gyűlölet és kapzsiság. Ennek igazságáról immár egyre hangosabb szóval tesznek tanúságot a volt ellenséges országok legkiválóbb államférfiainak és tudósainak nyilatkozatai. A békeszerződések sérthetetlenségének legendája volt ellenségeink között is oszlóban van, mert mindenki érzi, hogy az ilyen béke egész Európára veszedelmet jelent s ha ki akarnak tartani mellette, újabb háborúk üszkét vetik el. Tudni kell azonban nekünk magyaroknak is, kik az ellenséges táborban a barátaink, s ezek hogyan érvelnek igazunk mellett.

Mit mond Nitti, volt olasz miniszterelnök?

Francesco Nitti, Olaszország volt miniszterelnöke „Nincs béke Európában” című művében Magyarországról a többi között ezt írja:

Magyarország szenvedte a legsúlyosabb területi és gazdasági megcsonkítást. Ez a szegény ország, amely egykor a civilizációt és a kereszténységet is megmentette, olyan kegyetlen bánásmódban részesült, amelyre nem találni magyarázatot, hacsak nem a szomszédos népek prédára való vágyában és abban a tényben, hogy ezek az alantasabb népek, látván az erősebb legyőzését, teljes tehetetlenségre kívánták kárhozthatni. Tényleg *semmivel sem lehet igazolni azokat az erőszakos rendszabályokat és azt a kizsákmányolást, amely magyar földön történt.* Ami Magyarországon a román megszállás során lefolyt, a rendszeres rablást és rombolást sokáig igyekeztek titkolni. A háború után Magyarországtól mindenki áldozatot kívánt és nem akadt senki, aki érdekében egy békülékenny, jó szót szólott volna...

Valamennyi hadviselő állam közül talán Magyarország az az ország, amely lakosságának számához viszonyítva *a legtöbb halottat veszítette:* a Habsburg-monarchia tudta, hogy számíthat a magyarok hősiességére s a legvéresebb vállalkozások *tömeggyilkosságára* jelölte ki őket. Így ez a kicsiny nép ötszázezernél több halottat és tömérdek hadirokkantat áldozott fel.

Egy nép, amely olyan szellemi fokon van, mint a magyar, elfogadhatja jelenlegi status quo-ját ideiglenes szükségül, de remélhetjük-e mi, hogy nem fog igyekezni mindent visszaszerezni, amit igazságtalanul elveszett és nem lesz-e néhány éven belül újabb és rettenetesebb háború.

★

Ugyancsak Nitti írja „Európa hanyatlása és az újjáépítés útjai” című művében a következőket:

Az összes legyőzött országok között Magyarországon él leghatalmasabban a nemzeti érzés. *Bizonyos, hogy a büszke és kitaró magyar nemzet még talpra fog állani és senki sem hiszi, hogy Magyarország sokáig túri a trianoni szerződés kemény rendelkezéseit. A magyar bíboros hercegprímástól kezdve az utolsó parasztig senki sem nyugodott bele mai sorsába. Magyarország ezer éven át nagyon sokszor megmentette Európát és a kereszténységet az ázsiai betörésektől és ma is Európa legfontosabb bástyája a bolsevizmus ellen.*

A háború után három évvel Budapesten még mindig ott voltak a szövetségekőzi katonai ellenőrző bizottságok. 1922. április 15-ig ott volt az angol katonai bizottság 19 tisztje és 18 altisztje. A franciának 22, illetve 48, az olasznak 33 és 62, a japánnak 6 tisztje volt ott. Április 15-e után csökkentették a missziók létszámát. A missziók tagjai nemcsak, hogy általában elsőrangú szállodákban éltek a magyar állam költségén, hanem fizetésüket is saját országuk pénznemében kapták. A természetben kapott szolgáltatáson és e fizetésen kívül a katonai misszió tagjai még más járandóságot is kaptak.

A jóvátételi bizottság, valamint a határmegállapító bizottság és a katonai bizottságok kiadása akkora, hogy amikor olvassuk, megaláztat és borzalmat érzünk.

Nitti nyilatkozatai közül legérdekesebb talán „A béke” című könyvének magyar fordításához fűzött előszava, melyben a többi között ezt mondja:

A versaillesi szerződés és a saint-germaini, trianoni, neullyi szerződések a *legbecstelenebbek*, amelyeket csak ismer a modern történet. Ezek Wilson valamennyi elvének megtagadását jelentik és megszegését mindannak, amit az antant a háború alatt hirdetett.

Egyetlen néppel sem bántak el azonban gonoszabban, mint a magyar néppel: egyetlen országot sem kínoztak meg, marangoltak szét s raboltak ki jobban. Magyarország lakosságának szétosztása a modern civilizáció egyik legszégyenteljesebb lapja.

A magyaroknak nincs többé fegyverük s nincs pénzügyi eszközük sem, a lelkük azonban szilárdabb, mint valaha volt. Nem lennének annak a nemes és lovagias nemzetnek sarjadékai, amely megmentette Európát a barbárok beözönlésétől, ha megtörték volna a fájdalom eme korszakában.

Az angol, francia és amerikai írők közül többen elismerték Magyarország megcsönkítésének igazságtalanságát. Egyikük sem akart azonban rámutatni arra, hogy ki volt a felelős ezért a bűnért. Amikor én mint Olaszország miniszterelnöke résztvettem a nemzetközi konferenciákon, már túlkéső volt a szerencsétlenség elhárítása: sokat szenvedtem azonban ezért a bűnért, amelyet ilyen könnyelműen követek el s ma is kérdem, miért követelték Clemenceau és munkatársai, – őket az a gondolat vezette, hogy szolgálatot tesznek ezzel azoknak az államoknak, amelyeknek elő kell segíteniök a francia hegemóniát, – hogy ilyen lehetetlen módon osszák fel az ősi magyar földet.

A magyar nemzet rá fog találni a maga útjára.



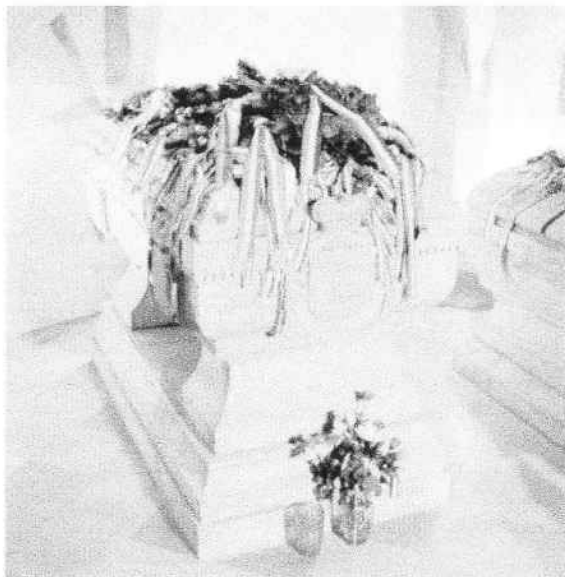
Kézdiszentlélek: Árpád-kori körtemplom. XIII. sz. Kovászna m.

Előre látom, hogy Magyarország új háború és új rombolás nélkül vissza tudja venni elvesztett területeit. Ennek a kilátásnak biztosítása végett meg kell azonban őriznie jelenlegi józanságát és össze kell szednie magát. A nagy fájdalmak lesújtanak, de gyakran a feltámadás okai. Ami a holnapot illeti, minél erősebb lesz Magyarország, s minél nagyobb lesz ellenálló képessége, annál inkább fognak neki igazságot szolgáltatni.

Mit mondott James Bryce az angol lordok házában?

James Bryce viscount, a kiváló angol történetrő, az oxfordi egyetem volt tanára, aki több ízben volt miniszter és Washingtonban nagykövet, a trianoni békeszerződés törvénybeiktatásakor az angol felsőházban hosszabb beszédben ítélte el a békeszerződés igazságtalanságait s a többi közt ezt mondta:

Magyarország Európa legrégebb királyságainak egyike, melyben rendkívül szabadságszerető nép él. Magyarország nevezetes szerepet játszott a világtörténelemben, sok századon keresztül küzdött a szabadságért a Habsburgok ellen és mindig meleg rokonszenvvel viseltetett Anglia iránt. Bebizonyítható, hogy miniszterelnöke, *Tisza István gróf* a háború kitérését megelőző tárgyalásokban *arra törekedett, hogy meggátolja a háborút...*



Kassa. II. Rákóczi Ferenc kőkoporsója

A párizsi békekötések túllőttek a célon. A nemzetiségi önrendelkezés elvét egyszerűen az ablakon dobták ki oly esetekben, midőn az lett volna a helyes, hogy alkalmazzák. Vegyük például a *székelyek* esetét. Ezek Erdély határszélein laknak a moldvai határ és Marosvásárhely között. *Miért ne lehetett volna a ma-*

gyar határt úgy megvonni, hogy Erdély magyar részeit és a Székelyföldet magába foglalta volna. És ha ez nehéz lett volna, miért nem oldották fel a kérdést korridor útján, mely a székelyeket Erdély magyar lakosságával kötné össze. Vagy miért nem biztosítottak nekik autonómiát, ahelyett, hogy ezt a tiszta magyar népet az idegen és nem óhajtott román uralom alá rendelték, amely már is megmutatta, hogy mire használja fel a szerencsétlenül neki adott hatalmat.

Megbocsáthatatlan, hogy tiszta magyar városokat, mint Kolozsvár, Nagyvárad, Arad Romániának adták, azon ürügy alatt, hogy vidékük jelentős mértékben román lakosságú. Mert ez azt jelenti, hogy ezeknek a városoknak, honnan a felvilágosodás kiáradt a vidékre, honnan a falvak lakossága a magasabb civilizációt, a kultúrát kapta, értelmes, művelt, kereskedő-szellemű lakosságát kiszolgáltatták és feláldozták az alacsonyabbrendű, műveletlen néptömegeknek s az egész ország kárt szenved amíatt, hogy a magasabb kultúra háttérbe szorult.



Komárom városháza. Előtte Klapka tábornok szobra

Pozsonyt a cseheknek adták, hogy dunai kikötőjük legyen. De nem volt szükséges e célból túlnyomóan magyar lakosságú területeket odaadni a cseheknek. Pozsony és Kolozsvár jeles egyetemeit elvették a magyaroktól.

Azt mondják, hogy gondoskodtak a kisebbségek védelméről. Máris ki-tűnt, hogyan védelmezik a kisebbségeket: úgy, hogy a románok tűzzel-vassal írják a magyar nyelvet és terjesztik helyette a románt. Mióta a románok bevonul-tak az országba, napirenden vannak a zaklató vallási és faji üldözések.

Amit a nagyhatalmak mívelnek, nem egyéb, mint hogy régi bajokat új bajok teremtésével próbálnak gyógyítani Wilson 14 pontja elhagyásával.

Reméljük, hogy Magyarország ismét újjászületik. Én nem félttem Magyarországot jö-vőjét, mert ami egy országot naggyá tehet: az a néplelek, és a magyar nép lelke nem törött meg.

Mit írt Tisseyre francia képviselő?

A francia parlamentben a trianoni békeszerződés igazságtalanságának hatása alatt a képviselők egy magyarbarát csoportot alakítottak. E csoport elnöke Charles Tisseyre: „Egy diplomáciai tévedés: A megcsönkített Magyarország” című könyvében ezt írta:

Itt az ideje revidéálni nemcsak a békekötéseket, hanem az eszméket is, me-lyek annak alapjául szolgáltak. Régebben Magyarország barátja volt Franciaor-szágnak: Rákóczi, Kossuth korában. Az 1885. évi budapesti iparkállítás alkalmá-val tüneményes fogadtatásban részesítették a franciákat, amint azt Francois Coppée leírta. Tüntettek mellette 15 évvel a német-francia háború után is. Tisza volt az egyetlen, aki a világháború ellen szót emelt. A háború idején a franciákat nem háborgatták. A vége mégis Magyarország megcsönkítése lett, azon hamis vád alapján, hogy a magyarok elnyomták a nemzetiségeket. Az igazság éppen ellenkező. Ezer eszten-deje laktak együtt, ha elnyomták volna, régen megsemmisültek volna.

A magyarok áldozatai lettek a saját liberalizmusuknak.

Iskolákat tartottak fenn a nemzetiségek számára. A románok ellenben beszükték a békekötés óta a magyar iskolákat Erdélyben.

A területcsönkítés erőszakos és igazságtalan volt. Erdély fővárosa, egyetemi vá-ros, magyar műveltséggel. Mátyás király szülővárosa. Kegyetlen gúnyja a sorsnak, hogy ez most román város legyen. A román fő jellemvonása a brutalitás, az arrogancia, a korrupció, náluk csak baksissal lehet boldogulni.

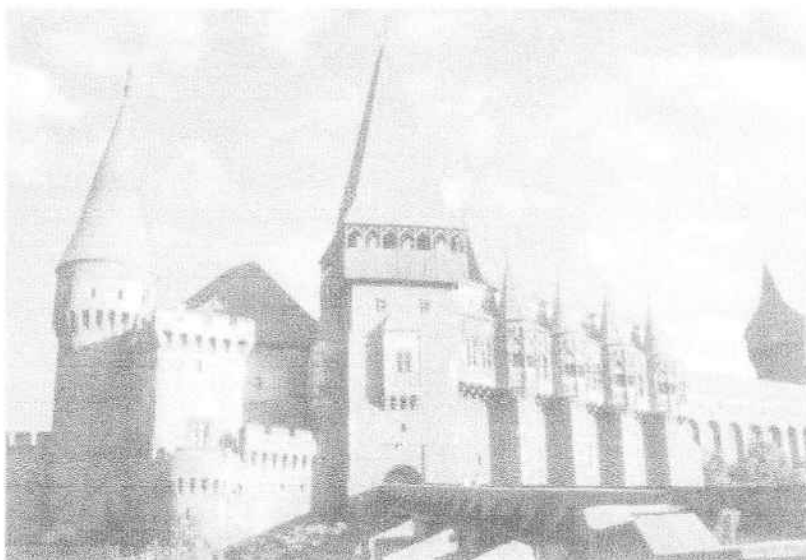
Miért adták oda a 600.000 székelyt, a legrégebb magyar törzset? Nem ismeri a magyar történelmet, aki azt hiszi, hogy ezekből valaha románok lesznek. Er-délyben odaadták a szászokat is megkérdezésük nélkül, azzal, hogy ezek nem magyarok. Ráadásul még 700.000 magyart Erdélyben s még többet Erdélyen kívül.

De legmeglepőbb és botrányos, hogy Ausztriához is, mely inkább felelős a hábo-rúért, három vármegyét akartak átszatelni. A soproni népszavazás mentette meg egy

részét. *Miért nem rendeztek népszavazást másutt is Magyarországon, mint Sziléziában. Az ezeréves politikai egységből csináltak három újat, mely még vegyesebb nemzetiségű. Egészséges gazdasági egységből csináltak betegeket.*

*Magyarország határait ezer év óta a Kárpátok alkották. Ezt ők valahányszor elvesztették, mindig visszafoglalták. Előbb-utóbb ismét meg fogják kísérteni. Vízrajzi helyzetük is kényszeríti rá, mert az Alföld ki van téve az áradásoknak. Mindig felszabadították magukat idegen uralom alól, mert a szabadságszeretetet szívükbe van vésve. Háborút fognak indítani annak visszafoglalására. Azt mondják, hogy nekik négy Elzász-Lotharingiát csináltak. Négy szobrot emeltek ennek jelképekül a budapesti Szabadság téren. Jelvényt viselnek, ezzel a jelszóval: *Nem, nem, soha!**

Mindenki a revans kívánságával van eltelve.



Vajdahunyad: A Hunyadi család várkastélya. Hunyad vm.

Az a politika, melyet Franciaország követ katasztrófára fog vezetni. Közép-Európát feldaraboltuk. Magyarország gazdasági egységét szétromboltuk. Béke helyett új tűzfészeket csináltunk. Elidegenítettük Magyarországot, ahol annyi barátunk van. Vissza kellene állítani azt az állapotot, amelyet a trianoni béke elrontott.

részét. Miért nem rendeztek népszavazást másutt is Magyarországon, mint Sziléziában. Az ezeréves politikai egységből csináltak három újat, mely még vegyesebb nemzetiségű. Egészséges gazdasági egységből csináltak betegeket.

Magyarország határait ezer év óta a Kárpátok alkották. Ezt ők valahányszor elvesztették, mindig visszafoglalták. Előbb-utóbb ismét meg fogják kísérteni. Vízrajzi helyzetük is kényszeríti rá, mert az Alföld ki van téve az áradásoknak. Mindig felszabadították magukat idegen uralom alól, mert a szabadságszeretetet szívükbe van vésve. Háborút fognak indítani annak visszafoglalására. Azt mondják, hogy nekik négy Elzász-Lotharingiát csináltak. Négy szobrot emeltek ennek jelképekül a budapesti Szabadság téren. Jelvényt viselnek, ezzel a jelszóval: *Nem, nem, soha!*

Mindenki a revans kívánságával van eltelve.



Aki magyar, annak fáj Trianon!

Az a politika, melyet Franciaország követ katasztrófjára fog vezetni. Közép-Európát feldaraboltuk. Magyarország gazdasági egységét szétromboltuk. Béke helyett új tűzfészkeket csináltunk. Elidegenítettük Magyarországot, ahol annyi barátunk van. Vissza kellene állítani azt az állapotot, amelyet a trianoni béke elrontott.

Mit mond Lloyd George a békeszerződés revíziójáról?

Lloyd George 1927-ben egy magyar emberhez intézett levelében ezt írta:

Az angol közvélemény teljesen megérti, hogy *sem a magyar nép, sem a miniszterelnök nem voltak felelősek az 1914. évi katasztrófáért*, hanem, hogy bizonyos teljesen tiszteltreméltó indító okok sodorták bele őket. Ezért *Anglia érzelmei, melyek Kossuth Lajos ivadékai irányában mindenkor barátságosak voltak, a világháború eseményei nyomán sem váltak keserűvé.*

Mostani szavaimat inkább elvekre, semmint tényekre alapítom. Vizsgálat nélkül nem alkothatok véleményt arról, vajjon *tisztán magyar határlakosságot tényleg akarata ellen Csehország, Románia és Jugoszlávia annektált-e?* Egyetértek azonban abban, hogy *a cseh parlament 12 magyar képviselőjének tiltakozása erős prima facie ennek a vizsgálatnak a létjogosultságára.* Én nem voltam tagja annak a konferenciának, amely az önök békeszerződéseinek feltételeit meghatározta és ezért nem ismerem az okokat, melyek a mai határ megállapítására mérvadóak voltak. *Az 1919–1920-i békeszerződések együttes komplexumát illetően azonban világosan kijelenthetem, hogy megalkotói azokat sohasem tartották a megváltoztathatlanságig kötelezettségeknek.* Azoknak az államférfiaknak a gondolkozása, akik az említett szerződésekről a szövetséges és társult hatalmak képviselőjében tárgyaltak, világosan kifejezésre jut abban a gondosan megfogalmazott levélben, melyet Clemenceau, mint a békekonferencia elnöke 1919 június 16-án a német delegációnak írt és amelyben kijelentette, hogy a szövetségesek nézete szerint „ez nem csupán igazságos elintézése a világháborúnak, hanem alapul szolgál, amelyen Európa népei barátságban és egyenlőségben együtt élhetnek”.

Mi mindannyian világosan elismertük annak lehetőségét, hogy a békeszerződések bizonyos klauzulái és rendelkezései eszmessere, döntés és esetleg revízió tárgyává is tehetők ama nagy bíróság által, melyet a békeszerződés első pontja megszervezett, vagyis a népszövetség által. Az európai béke csakis a minden nemzet irányában való *egyforma igazságosság* alapján lehet állandó.

Mit kíván Rothermere lord?

Rothermere lord, a Daily Mail-nek, a világ egyik legnagyobb lapjának tulajdonosa, aki 1927. év elején Budapesten járt, lapjának június 21-i számában világszerte feltűnést keltő cikket írt „Magyarország helye a napon, – Közép-Európa megmentése” címmel. Ez a cikk minden eddigi megnyilatkozásnál hatalmasabb visszhangot keltett. *Benes* a cseh külügyminiszter rágalmakkal akart szembeszállni a cikkben foglalt igazságokkal, de eredménytelenül.

A magyar kérdés a lord nagyhatású cikkével immár véglegesen a világ lelkiismeretének színe elé került. A cikk hatása alatt Magyarországon megalakult a Magyar Revíziós Liga, amely itthon is, külföldön is igyekszik állandóan ébrentartani a Magyarországon elkövetett igazságtalanságok jóvátételének kérdését.

A nevezetes cikk főbb részei a következők:

Közép-Európát teleshörták Elzász-Lotharingiákkal. Midőn az 1871-i frankfurti békeszerződés ezeket az ikertartományokat elszakította Franciaországtól, már meg is vetette az új európai háború alapját. Ugyanezt a kontármunkát végezte el, csak fokozott arányokban az a békeszerződés, amely a régi osztrák-magyar monarchiát darabokra osztotta. Közép-Európa félucat pontján elégedetlen faji kisebbségeket teremtett; bármelyikük új bonyodalom kezdő oka lehet.

Három békeszerződés rendezte újból Közép-Európa térképét. E három szerződés közül az utolsó s egyben a legmeggondolatlanabb a trianoni szerződés volt, melynek aláírására Magyarországot 1920 június 4-én felszólították. Ahelyett, hogy kibogozta volna az ott élő nemzetiségek kölcsönös viszonyát, még jobban összecsomózta azt. Mélységes az elégedetlenség, amelyet ez a szerződés teremtett. Az európai kontinens e részének minden elfogulatlan szemlélőjének világosan látnia kell, hogy mennyire szükséges az elkövetett hibák jóvátétele.

A közép-európai országok új határai önkényesek és nem gazdaságosak. Ennél is nagyobb hibájuk, hogy igazságtalanok, s ez állandó veszedelem Európa békéjére.

Felfogásom szerint megjött az ideje, hogy a szövetségesek, akik azt a bizonyos, önkényesen papírra vetett trianoni szerződést aláírták, az elmúlt hét esztendő tapasztalatainak világánál felülvizsgálják az akkor megvont határokat. Ha valamely határmegállapítás hét év próbája után sem vált be, nagy a valószínűség, hogy az a határmegállapítás gyökerében egészségtelen.

Hogy hogyan és miképp kellene a Magyarországra erőszakolt békeszerződés feltételeit megváltoztatni, arra nézve meg kellene kérdezni az érdekelt területek torkán kevert népségét. Volt idejük fontolóra venni, mely nemzetiséghez forrasztja őket ösztönük és érdekük. A népszavazás ellenőrzését a vitás területeken az Egyesült-Államoknak vagy valamely más, nem érdekelt államnak kellene gyakorolnia. Az elszakított területek erős magyar részlein ugyanis bőségesen behízonnyult már, hogy a magyar lakosság nem fluezi a szó és vélemény ama szabadságát, amelyet a trianoni szerződés számára biztosítani kívánt.

Én a közép-európai helyzet revízióját azért sürgetem, mert igazságos is, célszerű is. Románia, Csehszlovákia, Jugoszlávia, hogy nemzeti fejlődésük reményei teljesüljenek, nagy mértékben szorulnak a külföldi tőkére. Ez azt jelenti, hogy vesztéglés s talán pusztulás és felborulás fenyegeti ezeket az országokat, ha nem tudják London és New-York bankházait megnyugtatni afelől, hogy már nem fenyegetnek még mindig esedékes határkérdések, amelyek a kölcsönöket veszélyeztetik.

A Balkánt nemzedékek óta a nemzetközi bonyodalmak gyújtópontjának tekintették. Ott tört ki a nagy háború. Most pedig a szövetségesek békeküldöttjeinek hézagosszerű ismeretei és elsietett döntése folytán a Balkán régi veszedelmei az eddiginél is sokkal szélesebb területre áradnak széjjel. *Ami a trianoni szerződésben száraz dűdva, ami benne hulladék rőzse, azt onnan ki kell takarítanunk, még mielőtt valamely odátévedt szikra lángra lobbantaná. Későn lesz jönnünk, mikor a láng már kicsapott.*

Kis államok szűk szemhatára, előítéletei nem állhadják el az európai biztonság útját.

Magyarország éppen nem bánta, hogy különválhatott a csehektől, horvátoktól, románoktól, akikkel a kettős monarchiában össze volt kovácsolva. Csakhogy velük együtt elvesztett csaknem 3,500.000 faja és nyelve szerinti magyar lakost is. És területi veszteségei egész fa-, só-, és vaskészletének, szóval a csaknem kizárólag mezőgazdasági nép három legfontosabb nyersanyagának elvesztésével is jártak. Tetejébe még oly kegyetlen volt a békeszerződés, hogy rendelkezéseinek alapján Magyarország Ausztriának nagy mennyiségű épületfát volt köteles szállítani, holott az épületfát saját szükségletére is importálni kénytelen.

A békeszerződésben vállalt kötelezettségeit Magyarország úgy teljesítette, hogy a szövetségeseknek soha vele gondot nem okozott.

Örömmel látnám külügyi kormányunkat azon az ösvényen, amelyen Nyugat államainak Olaszország mutatta az utat, amikor Magyarországnak segítséget nyújtott. Magyarországot természetes szövetségese Britanniának és Franciaországnak. *Jussa van neki is a napfényhez.*

1849-ben, Kossuth szabadságharcának leveretése idején, a magyar nemzet vezére menhelyet és rokonérzést talált Angliában. *Magyarország Nyugat-Európa felé tekint, amikor nemzetközi barátságot keres. Itt a pillanat, hogy vele a barátságot megpecsételjük.*

Ezt a magyar népet, amely mögött ezer esztendő nemzeti és alkotmányos hagyománya áll, amely hősiességgel megvédte a középkori Európát a törökök ellen, amelynek a saját Magna Chartája, az Arany Bulla, 1222-ből ered, tehát a miénkénél csak hét évvel fiatalabb, ezt a magyar népet valóban nem olyan bánásmód illeti, mint valamely újonnan támadt Balkán-államot s annak kiforratlan intézményeit és tapasztalatlan politikusait.

Erőszak vagy fenyegetés útján a békeszerződések megváltoztatni bizonyára nem lehet. Bármelyik egykori szövetséges vagy ellenséges nemzet akarná is fegyverrel újból megváltoztatni Európa térképét, szemben találná magát – az önfenntartás ösztönénél fogva – a szövetséges hatalmak egyesült erejével. De ha a bankok, melyek Közép-Európa újonnan alakult államainak felsegítésére hivatottak, bölcs pénzügyi óvatossággal járnának el, ennek jótékony és megnyugtató hatása volna. *Ha a sérelmes határok józan kiigazítását e hatás nyomán a lehetőség és higgadtan lehetne eszközözni, ettől a világ békéje nemhogy veszedelembé nem kerülne, hanem inkább szilárdabbá válnék.*

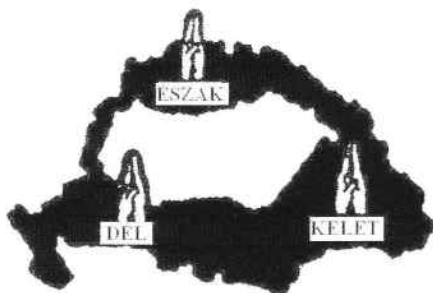
Ezt a cikket követte aztán több más is, részint *Rothermere*, részint mások tollából, s bátran mondhatjuk, hogy Magyarország és a magyar ügy barátai napról-napra szaporodnak. De egyfelől éppen ez a tény teszi ellenségeinket ellenállóbakká, erőszakosabbakká, másfelől pedig legyen mindenki azzal tisztában, hogy a gesztenyét a számunkra senki kikaparni nem fogja. Barátaink megtették azt, hogy a nagyvilág figyelmét felhívták a magyar ügyre, s ma már nem vagyunk agyonhallgatott, számba sem vett nemzetecske, hanem igenis, világszerte van már ma

magyar kérdés.

A külföldnek ezt az érdeklődését, a felénk irányított figyelem kihasználását nekünk kell elvégeznünk. Mert végeredményben egyetlen egy külföldi sem fog tűzbe menni a mi bajunk, szerencsétlenségünk miatt. A jobbérzésűek odakint most felfigyelnek, mert nagynevű vezetők bizonyítgatják előttük, hogy velünk igazságtalanságok történtek. Hajlandók is nekünk segítséget nyújtani. De többet nem! Csak segítenek, de a mi kötelességünket helyettünk el nem végzik.

A mi kötelességünk ismerni minden parányi részletében a magyar igazságot és hirdetni azt itthon, meg a külföldön. Hirdetni nem a láрма, a semmitmondó frázisok hatástalanságával, hanem az adatok igazságainak győzhetetlen erejével. Senki nem lehet elég nagy ahhoz, hogy kicsinyelje ezt a kötelességet és nem lehet olyan kicsi, hogy ne szolgálhatná ezt eredményesen.

Ez a könyv – a magyar igazság katekizmusa – egybegyűjtött minden adatot, ami érv a *trianoni* béke ellen. Minden adata igaz, komoly és megdöbbentő. Ezt a katekizmust nem elég elolvasni, ezt megtanulni kell, hogy testünkbe, vérünkbe váljék mindaz, amit a testünkbe és a vérünkbe vettek el, mindaz, ami ezer évig a miénk volt, s ami a természet, a jog, az igazság szerint nem lehet másé, mint *megint a miénk!*



Tartalommutató

Trianon: merénylet a magyarság ellen	3
A Magyar Királyság nemzetiségi térképe	12
Gróf Apponyi Albert beszéde	14
Ami 1920. június 4-ke óta történt	16
Magyar Katekizmus: Az Országos Közművelődési Tanács kiadványa	18
Mit veszítettünk?	21
Mit kapott Csehország?	22
Mit adtak Románia?	26
Mit kapott Szerbia?	30
Mit kapott Ausztria?	34
Mit kapott Lengyelország?	35
Mit kapott Olaszország?	35
Mennyi magyar jutott idegen uralom alá?	36
Hány magyar van Csehországban?	38
Hány magyart adtak át Romániának?	38
Mennyi a magyar Szerbiában?	39
Mennyi magyar jutott Ausztriának?	39
Veszteségünk – számokban	40
Ki mit kapott Magyarországból?	41
Mennyi volt Magyarország véráldozata?	42
Elegendő-e a mai katonaságunk?	42
Mennyi jóvátételt kell adnunk?	44
Mihez van jogunk?	46
Mi a földrajzi egység?	49
Rá vagyunk-e utalva gazdaságilag az elszakított részekre?	50
Mi a béke-revizió útja?	51
Nitti, Francesco	51
Bryce, James	54
Tisseyre, Charles	56
Lloyd George	59
Rothemer lord	59
LEXIKON	63

LEXIKON

Nitti, Francesco, olasz politikus (*1868, †?). A nápolyi egyetemen a pénzügytan tanára, 1904-től szocialista képviselő, később a radikális párt tagja. Többbizben volt miniszter, 1919-ben miniszterelnök lett. 1924-ben emigrált. Több politikai művet írt, néhány magyarul is megjelent.

Bryce James, angol történétíró és államférfi. (*1838, †1922). A londoni, majd az oxfordi egyetemen a római jog tanára. 1890-ben az alsóház tagja, 1892-től 1894-ig kereskedelmi miniszter. Számos történelmi és jogi munkája közül magyarul is megjelent: *A római szent birodalom* (1903)

Tisseyre, Charles francia politikus, parlamenti képviselő, a trianoni békeszerződés igazságtalansága ellen fellépő képviselőcsoport elnöke. *(A lexikonban nincs adat. A kiadó)*

Rothermere lord, R. of Hemsted (Harold Sidney Harmsworth), angol laptulajdonos, (*1868 †1940). Bátyjának, lord Northcliffnek halála után átvette annak nagykiterjedésű, sok fővárosi és vidéki újságból álló lapkonzernjét és azt 1934-ig vezette. Sokat foglalkozott politikai kérdésekkel, 1914-ben repülésügyi miniszter volt. 1927-ben a Daily Mail-ban megjelent híres cikkében (Magyarország helye a nap alatt) állást foglalt a Trianoni béke revíziója mellett és nagy része volt abban, hogy erre a kérdésre irányult később a világ figyelme. Magyarország iránti érdeklődését mindvégig megtartotta, a Felvidék visszacsatolása után el is látogatott hozzánk. *Intélmek és jóslatok* c. könyve magyarul is megjelent (1929)

Lloyd George David, angol államférfi (*1863, †?). 1890-ben liberális párti képviselő, 1909-ben kereskedelmi miniszter. A világháború kitörésekor ellenezte Anglia beavatkozását, később azonban ő lett a az angol győzelmi akarat legállhatatosabb hirdetője. 1916 decemberében az angol háborús kabinet miniszterelnöke. A békekonferencián a „big four”-nak, a „négy hatalmas”-nak egyike. Igyekezett az entente kis szövetségeseinek túlzó követeléseit mérsékelni, azonban Clemenceau-val szemben józanabb és mérsékeltbb felfogása nem tudott érvényesülni. A békeszerződések ellen 1927-től kezdett harcolni. Visszaemlékezései leleplezték a béketárgyalások kulisszatitkait. 1931-ben a liberális párt, melynek vezére volt, kettészakadt és Lloyd George mellett csak kis töredék tartott ki, így magányos alakja lett az angol politikának A Németország elleni háború (1939) kitörésekor az angol közvélemény többségével szembenálló kritikai hangokat hallatott.

Revízió (latin) annyi mint felülvizsgálat. 1920-tól a trianoni békeszerződés felülvizsgálatát jelentő törekvés, amely már a békeparancs aláírása után az egész magyar társadalomban elemi erővel jelentkezett. A nemzetközi közvélemény meggyőzésére alakult 1927-ben a Magyar Revíziós Liga (Herczeg Ferenc író elnökletével) az egész világra kiterjedő felvilágosító munkára. Ennek adott nagy lendületet Rothermere lord ugyanabban az évben megjelenő cikke.

Clemenceau, Georges, államférfi (*1841, †1929). Orvosnak készült, majd Amerikában tanulmányúton járt. A párizsi kommun alatt Montmartre kommunista polgármestere; 1871-ben, majd ismételten képviselővé választották. Az antirepublikánusok ellenfeleként első lapja a *La Justice* sorra buktatta a kormányokat. A *Bloc*, majd az *Aurore* c. lapok élén ő vezette a harcot Dreyfus rehabilitációjáért, valamint az állam és az egyház szétválasztásáért. Az egyházi vagyon kisajátításáért folyó küzdelem idején belügyminiszterséget vállalt, ez végleg elválasztotta a szocialista párttól. 1900-tól három évig miniszterelnök, ő kovácsolta össze az angol szövetséget. Lemondása után a fegyverkezés hirdetője a szenátus hadügyi és külügyi bizottságának elnökeként. 1913-ban *L'Homme Libre* (*Szabad ember*) címmel új lapot indított, amit a háború kitörése után betiltottak, majd *L'Homme Enchaîné* (*Megfűzött ember*) címen újból megjelent. Clemenceau már a szenátusban is erőlesen képviselte a háborús politikát, ami fokozódott, mikor 76 évesen miniszterelnök lett. „A tigris” végigjárta a lövészárkokat, a háború után „a győzelme atyja” nevet kapta és ő diktálta a Párizs környéki békék feltételeit. Élete nagy csalódása a győzelem másnapján, 1920-ban 79 éves korában érte, amikor vele szemben Paul Deschanel-t választották köztársasági elnöké. Ekkor Indiába utazott, majd amerikai körútra indult. Megírta emlékiratait (*Grandeurs et misères d'un victoire*, 1929) s egyébektől értékes műve jelent meg Demosthenésről.

Wilson Thomas Woodrow, amerikai államférfi (*1856, †1924). Ügyvéd, majd egyetemi tanár. 1910-ben New York állam kormányzójává választották, 1912-ben az Észak-Amerikai Egyesült Államok elnöke lett, 1913. március 4-én foglalta el hivatalát. 1916-ban másodszor is megválasztották. Már 1917-ben, amikor az E. Államok megszakították a diplomáciai viszonyt a központi hatalmakkal, a kongresszushoz intézett üzenetében vázolta a megkötendő béke alapelveit (hódítás nélküli béke, a népek önrendelkezése, a tengerek szabadsága, leszerelés, stb.); majd miután az entente a háborút megnyerte, személyesen jelent meg a béketárgyalásokon, hogy az ezekből az elvekből kialakított híres „14 pont”-ot gyakorlatilag is érvényesítse. A valóságban azonban nagyon kevés valósult meg belőlük, még a Népszövetséget sem az ő tervei szerint alakították meg. Kiábrándulva tért vissza Amerikába, kezdődő betegsége miatt kénytelen volt visszavonulni a politikából.

Beneš Edouard, *1884, †? cseh politikus. Jogi tanulmányait Franciaországban végezte, 1912-től a prágai egyetemen szociológiát tanított, 1915-től Párizsban dolgozott a csehszlovák önállóság elismertetése érdekében. 1918-tól az új csehszlovák állam külügyminisztere, Jugoszláviával 1920-ban, Romániával 1921-ben kötött szövetséggel, a kisantant megteremtője. 1921–22-ben miniszterelnök; alelnöke a csehszlovák nemzeti szocialista pártnak. A Népszövetség Tanácsának 1923-tól tagja, egy ideig elnöke is. Masaryk után 1935-től köztársasági elnök. (*Nevéhez fűződik, a II. világháború utáni ún. Beneš dekrétum, melyet a Csehszlovákiától 1993-ban levált Szlovákia mai napig sem helyezett hatályon kívül. A kiadó.*)

Forrás: Új Idők Lexikona 1935–40